ייִדען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאַנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

היינט 10 זייטען

NAJER FOLKSBLAT

פּרייז 15 גראָשען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 135 | Łódź, Wtorek ,13 czerwca 1933 r. | עלפטער יאָהרגאַנג | לאָדז, דינסטאָג, י"ט סיון תרצ"ג | № 135

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

געעפענט די ווירטשאַפטליכע וועלט=קאָנפערענץ

רעדעס פון ענגלישען קעניג און פון פּרעמיער מאַקדאָנאַלד

לאָנדאָן, 12 (ספּ. טעל.)

דער ענגלישער קעניג דזשאָרדזש האָט געעפענט די עקאָנאָמישע וועלט-קאָנפערענץ.

אין זיין ערעפנונגס-רעדע האָט דער קעניג געזאָגט:

„אין דער צייט פון אַלגעמיינעם וועלט-קריזיס בעגריס איך אייך מיט'ן געפיהל פון טיפער פעראַנטוואָרטליכקייט. איך רעכען, אַז צום ערשטען מאָל אין דער געשיכטע טרעפט זיך, אַז אַ מאָנאַרך זאָל זיין דער פאָרזיצער אויף דער ערעפנונג פון אַ קאָנפערענץ פון אַלע פעלקער אין דער וועלט. איך האָב די איבערצייגונג, אַז די דאָזיגע געמיינזאַמע בעמיהונג וועט דערפיהרען צו גינסטיגע רעזולטאַטען. אָהן דער פעלקער-ליגע און אָהן איהרע אידעאַלען צווייפעל איך, צו די היינטיגע גרויסע פערזאַמלונג וואָלט געקענט ווען עס איז צוזאַמענקומען. די גאַנצע וועלט געפינט זיך אין אונרוהע און אייך, מיינע הערען, דערוואַרט אַ שווערע אויפגאַבע, וועלכע מען וועט נישט קענען אויספיהרען אָהן גוטען ווילען און אָהן אויפריכטיגער צוזאַמענאַרבייט.

איך ציה אויס צו אייך מיין האַנד און פון טיפען האַרצען ווינש איך, אַז אייערע בעמיהונגען זאָלען דערפיהרען צו גינסטיגע רעזולטאַטען, אויף וועלכע אַלע פעלקער פון דער וועלט וואַרטען מיט אונגעדולד.

איך ווענד זיך צו אַלעמען אויפריכטיג צוזאַמענצואַרבייטען פאַר'ן וואוהל פון דער גאַנצער וועלט.

צום סוף האָט דער קעניג אויסגעדריקט זיין וואונש, אַז די רעזולטאַטען פון דער קאָנפערענץ זאָלען דערפיהרען די וועלט אויפ'ן וועג פון וואוהלשטאַנד און אָרדנונג.

לאָנדאָן, 12 (ספּ. טעל.)

פונקט 3 אַ זייגער בייטאָג האָט דער ענגלישער קעניג דזשאָרדזש געעפענט די ווירטשאַפטליכע וועלט-קאָנפערענץ.

ביי זיין רעכטער זייט איז געזעסען מאַקדאָנאַלד און דער גענעראַל-סעקרעטאָר פון דער פעלקער-ליגע עריק דרומאָן. ביי זיין לינקער זייט איז געזעסען דער סעקרעטאַר פון דער קאָנפערענץ אווענאָל.

אין די קולואַרען פון דער קאָנפערענץ צווישען די דעלעגאַטען און זשורנאַליסטען פון אַלע לענדער הערשט אַנ'אַלגעמיינע שטימונג פון גרויסער אונגעדולדיגקייט. מ'וויל שאַפען אַ שטימונג, אַז די קאָנפערענץ וועט אפשר ברענגען צו אַ מעגליכקייט עס זאָל אָבגעשטעלט ווערען דער ווייטערדיגער וואוקס פון ווירטשאַפטליכען קריזיס אין דער

(ווייטער זעה 3-טע זייט)

נישט געלונגענער היטלעריסטישער פּוטש אין וויען

באָמבעס אויף יודישע געשעפטען. — אַנטי-יודישע דעמאָנסטראַציע. — אויסגעהאַקט די שויבען. — דעמאָלירט כלומרשטע יודישע רעדאַקציעס

טויטע און פערוואונדעטע אויף די וויענער גאַסען

ווין, 12 (ספּ. טעל.)

היינט איז אין וויען פאָרגעקומען אַ נישט-געלונגענער פּוטש פון די היטלעריסטען.

נאָכמיטאָג האָבען די היטלעריסטען זיך אָנגעהויבען פערזאַמלען פאַר די רעגירונגס-בנינים, פאַר די שטאָטישע בנינים, אוניווערזיטעט, און אָנגעהויבען דעמאָנסטרירען.

די פּאָליציי איז צוגעטרעטען פונאַנדערצוטרייבען די דעמאָנסטראַנטען, וועלכע האָבען זיך אָנגעהויבען פערהאַלטען אַגרעסיוו. די פּאָליציי האָט געמאַכט אַ שאַרפען אָנגריף און געוואָרפען טרערען-באָמבעס און אַזוי אַרום פונאַנדערגעטריבען די דעמאָנסטראַנטען און אַרעסטירט העכער 100 פּערזאָ'.

אין אַ גאַנצע רייהע געוועלבער האָבען די היטלעריסטען אַריינגעוואָרפען באָמבעס, וואָס האָבען אָנגעמאַכט בעדייטענדע שאָדענס. אין דעם קוואַרטאַל מעלדלינג האָט מען געוואָרפען אַ באָמבע אין אַ געוועלב אין וועלכען ס'זענען דער'הרג'עט געוואָרען 2 מענשען און אייניגע זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען.

אין אָוועגד האָט די פּאָליציי בעקומען אַ ידיעה, אַז די היטלעריסטען ווילען אויפרייסען די רעגירונגס בנינים צוליב דעם איז פעראָרדענט געוואָרען אַ שאַרפע פּאָליציי־אישע און מיליטערישע אויפזיכט.

אַלע רעגירונגס-בנינים זענען שטרענג בעוואַכט. עס זענען דורכגעפיהרט געוואָרען מאַסע רעוויזיעס. אַלע היטלעריסטישע צענטער זענען פערמאַכט געוואָרען.

וויען, 12 (יט"א טעלעגראַפיש)

אין פערשידענע פונקטען פון וויען, האָבען די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען געוואָרפען באָמבעס אויף יודישע געשעפטען און אויף כלומרשט יודישע רעדאַקציעס. ס'זענען דאָ טויטע און פערוואונדעטע.

די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען האָבען אויך געפּרובט איינאָרדנען אַנטי-יודישע דעמאָנסטראַציע ס'זענען אָנגעקומען גרויסע פּאָליציי-אָפּטיילונגען, וועלכע האָבען ערשט אין אָוועגד טיילווייז צוריקגעשטעלט די אָרדנונג.

אין פיל יודישע געשעפטען זענען אויסגעהאַקט געוואָרען די שויבען. אין אָוועגד איז אין פּאָליציי-פּרעזידיום פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ, אויף וועלכען ס'זענען אָנגענומען געוואָרען פערהיטונגס-מיטלען.

אַטענטאַט פון די נאַציאָנאַל=סאָציאַליסטען אין עסטרייך

וויען, 12 (ספּ. טעל.)

דער אַטענטאַט אויפ'ן אָנפיהרער פון היימוועהר ד"ר שטיידלע האָט אין אינסבּרוק געמאַכט אַ גרויסען רושם. ד"ר שטיידלע איז שווער פערוואונדעט און געפינט זיך אין שפּיטאָל.

די פּאָליציי מאַכט גרויסע אַבלאַוועס אויף די אינסטיטוציעס און און פּריוואַטע וואוינונגען פון די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען און אַדורכגעפיהרט צווישען זיי מאַסען אַרעסטען.

בערלין, 12 (ספּ. טעל.)

ביוראָ וואָלף איז מודיע פון גראַז: זונטאָג ביינאַכט איז אין שטעטיל קורכדאָרף פאָרגעקומען אַנ'אויפרייס פון 2 באָמבעס, איידער עס איז פערבייגעפאָהרען דער נאַטשעלניק פון סטיר ד"ר ריכטעלען וועלכער האָט צוריקגעקעהרט פון אַ פערזאַמלונג אין גראַז.

קיינעם פון די פערברעכער האָט מען נישט געכאַפּט.

פּאַרק העלענאָוו
טראַמוואַי-צופאַהר 4 און 8

היינט, דינסטאָג, פינקטליך 9 אָווענד, קומט פאָר
אַ גרויסער רעליגיעזער קאָנצערט

פּאַרק העלענאָוו
טראַמוואַי-צופאַהר 4 און 8

פון וועלט-בערימטען
אויבער=קאַנטאָר
פון וואַרשעווער סינאַגאָגע

משה קוסעוויצקי

פון וועלט-בערימטען
אויבער=קאַנטאָר
פון וואַרשעווער סינאַגאָגע

וועלכער וועט מיט דער בעטייליגונג פון לאָדזער סימפאָנישען אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון בעוואוסטען דיריגענט פּראָפ. ט. רידער אויספיהרען די שענסטע קאָמפּאָזיציעס ווי: תפלות, פאָלקס=לידער און אָפּערן=אַריעס פון זיין נייעסטען רעפּערטואַר.

ביים פלאַוויר: פּר. ליכטערמאַן=דאַווידאָוויטש

אַלע פּלעצער צום פּרייז 1.09 זל.

בילעטען-פערקויף: זעלמאַנאָוויטש, פּיעטריקאָווער 12 (קאָנדיטאָריי) און אין דער קאַסע פון „העלענאָוו".

אַלע פּלעצער צום פּרייז 1.09 זל.

אמעריקאנער סענאט געגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד

וואשינגטאן, 12 (ספ. טעל.)
אין אמעריקאנער סענאט איז פארגעקומען א דיסקוסיע וועגן די יודען-רדיפות אין דייטשלאנד.

סענאטאר ריבינגאן האט די היטלעריסטישע מעשים בנוגע יודען אנגערופן העסליכע. אזא גרויזאמע פאליטיק — האט געזאגט ריבינזן — דערפיהרט דערצו, אז די דייטשען זאלען פערלירען דעם אינטערנאציאנאלען פרעסטיזש און די האנדעלס-בעציהונגען

מען ארבייט איבער דער ענטוואפנונג

גענף, 12. (ספ. טעל.)
בעכטען האט געארבייט פערטרויליך די בורזשעט-קאמיסיע, וועלכע האט געהאט אויסצופיהרען די שבתדיגע בעשלוסען בנוגע דער ארגאניזאציע פון מיליטערישער אויסבילדונג.

ווי בעקאנט הערשען אין דער פראגע זעהר שארפע חלוקי דעות.

דער פאפסט לויבט דעם „4-פאקט"

רוים, 12. (ספ. טעל.)
פאר שפאנישע עולי רגל האט דער פויפסט גערעדט וועגן פאקט פון די 4 מלוכות. דאס ראטיפיצירען דעם פאקט — האט געזאגט דער פויפסט — גיט דער וועלט א זיכערקייט פון צעהן יאהר שלום, און פערלייכטערט דאס פערשטענדיגען זיך און דאס הארמאניזירען די געגענזייטיגע אינטערעסען.

די פאמיליען-ענדערונגען פון די אסט-יודען אין דייטשלאנד

זאלען אנולירט ווערען

בערלין, (יט"א). אין צוזאמענהאנג מיט דער פרעסע-קאנפערענץ וואס איז לעצטענס איינגעארדענט געווארען דורכ'ן פראפאגאנדע - מיניסטעריום, טיילט מיט די „מערקישע פאלקסצייטונג" אז די רעגירונג האט בדעה דארט וואו „עס איז נישט מעגליך אויסצושיקען די זייט 1914 איינגעוואנדערטע אסט-יודען אדער פטור צו ווערען מיט זיי מיט גוטען", צווינגען זיי אנצונעהמען זייערע פריהערדיגע פאמיליען-נעמען. צו דעם צוועק וועט מען אנולירען אלע נאמענס-ענדערונגען, וואס זיינען דורכגעפיהרט געווארען זייט דעם 1-טען אויגוסט 1914, אין דער ערשטער רייה בנוגע די אסט-יודען.

נאר וועגען די געשעהענישען אין אלזשיר

פאריז, (יט"א) דא זענען ערהאלטען געווארען פאלגענדע פרטים וועגען די אנטי-יודישע עקסצעסען אין קאנסטאנטין (אלזשיר):

קיין קאנסטאנטין איז אנגעקומען דער ארויסגעבער פון אלזשירער אנטיסעמיטישען בלעטעל „ל'עקלער" לאטיע. אויף דער גאס איז געקומען צו א שארפען ווערטער-אויסטויש צווישען לאטיע און א יוד, וועלכער האט דערקענט דעם אנטיסעמיטישען זשורנאליסט.

לאטיע איז נעלם געווארען, אבער מיט א האלבע שעה שפעטער איז ער ארויסגעקומען אין יודישען קווארטאל אין דער בעגלייטונג פון איינגע הונדערט אראבער, וועלכע זענען באפאלען די יודען, די יודען האבען געשטעלט א ווידערשטאנד. פאליציי האט אינטערווענירט און צוריקגעשטעלט די ארדנונג.

דער פרעפעקט האט גלייך פעראָרדענט ארויסצושיקען לאטיע פון דער שטאדט און האט פערבאטען צו פערקויפען זיין צייטונג אין קאנסטאנטין.

וועגען איבערשיקען אמעריק. פעקלעך מיט אלטע זאכען פאר די קרובים אין פוילען

ווארשא (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט די מעלדונגען צום „צעקאבע" פון פיל פערזאנען וועגען בעפרייען פון צאל די פעקלעך מיט גענוצטע זאכען, וועלכע זענען אנגעקומען פאר זיי פון אמעריקא, מעלדעט דער „צעקאבע", אז די בעקומענע ערלויבניש פון פינאנץ-מיניסטעריום איז הל נאר אויף די פעקלעך, וועלכע ווערען ארויסגעשיקט פון די פעראייניגטע שטאטען דורך א שיף קיין גדיניא. דאס אננעהמען די דאזיגע פעקלעך אין אמעריקא איז איבערגעגעבען געווארן פאלגענדע געזעלשאפט:

Polish Atlantic Shipping Co. of America,
79 Norfolk street NEW · YORK.

די פעראינטערעסירטע פערזאנען אין פוילען דארפען דעריבער איצט וועגען דעם מעלדען זייערע קרובים אין אמעריקא, אז זיי זאלען זיך פערשטענדיגען מיט דער אויבענדערמאנטער געזעלשאפט.

די אלע צוגעשיקטע ביז איצט פעקלעך דורך דער פאסט, איידער די ערלויבניש איז ערהאלטען געווארען, קענען נישט בעפרייט ווערען פון צאל. דאס זעלבע איז אויך שייך צו די פעקלעך, וועלכע וועלען ווייטער געשיקט ווערען דורך דער פאסט צו די קרובים, ווייל זיי פאלען ארונטער די ביז-איצט פערפליכטענדע פעראָרדנונגען און „צעקאבע" וועט זיי נישט קאנען בעפרייען פון צאל.

10 קרבנות פון אלופטשיף-קאטאסטראפע

טשיקאגא, 12 (ספ. טעל.)
אין דער נאהענט פון טשיקאגא איז אראפגעפאלען א לופטשיף, וועלכע איז געפלויגען צו דער טשיקאגער אויסשטעלונג.

אין די פלאמען זענען אומגעקומען 2 פליהער און 8 פאסאזשירען.

שטעלונג פון דער ענגלישער פילם-אינדוסטריע לגבי די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד

בערלין, (יט"א). ווי דער בערלינער „פילם קוריער" טיילט מיט פון לאנדאן, וועלען פיהרענדע פערטרעטער פון דער ענגלישער פילם-אינדוסטריע באלד אין משך פון דער לויפענדער וואך זיך מעשטענדיגען מיט ענגלישע פארלאמענטאריער, כדי צו נעהמען שטעלונג צו דער האלטונג פון דער דייטשער רעגירונג לגבי דער יודען-פראגע.

אריער-פאראגראף אויך אין דייטשען רויטען-קרייץ

בערלין, (יט"א) אין „פעלקישען בעאבאכטער" איז ערשינען אנ'ארטיקעל פון ד"ר האכאייזען, וועלכער אינפארמירט וועגען דער צופאסונג פון דייטשען רויטען-קרייץ צו די נאציאנאל-סאציאליסטישע פאדערונגען. אין הסכם מיט דעם געשלאסענעם אפמאך בעשעפטיגט שוין איצט דער דייטשער רויטער קרייץ אויסשליסליך ארישע פונקציאנערען און אנגעשטעלטע. אלע לאקאלע פערוואלטונגען זענען ערגענצט געווארען מיט די אנגעזעענע נאציאנאל-סאציאליסטען.

אלע סטאטוטען און רעגולאמינען זענען צוגעפאסט געווארען צו דער נייער מלוכה-ארדנונג דער אויטאר שטעלט פעסט, דאס צוליב דער בעשלדערטער רעארגאניזאציע פון דייטשען רויטען קרייץ זענען שוין איצט איבעריג בעזונדערע נאציאנאל-סאציאליסטישע ארגאניזאציעס ווי א „רויטער האקענקרייץ", אדער א ברוינע שוועסטערשאפט".

דייטשע ערקלערונג אין גענף — א שווינדעל

מיינונג אין די יודישע קרייזען אין דייטשלאנד

אינסברוק, 12 (יט"א טעלעגראפיש)
אין די יודישע קרייזען אין דייטשלאנד האלט מען די ערקלערונג פון דער דייטשער דעלעגאציע, אז יודען וועלען נישט בעזייטיגט ווערען פון די מלוכה-פאסטענס פאר א פשוטען שווינדעל, מחמת די יודישע בעאמטע זענען שוין בעזייטיגט געווארען, און וועלען אויף די פאסטענס מעהר נישט צוריקגעלאזען ווערען.

היטלער-פרעסע בענייט די העץ-קאמפאניע געגען יודען

אינסברוק, 12 (יט"א טעלעגראפיש)
דער „פעלקישער בעאבאכטער" און דער „אנגריף" האבען ווידער בעגייט די אנטי-יודישע העץ-קאמפאניע געגען יודען. יעדען טאג ווערען פערעפענטליכט שארפע העץ-ארטיקלען.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	–	–	–	75.00
3 פראצענטיגע בוראוולאנע			–	37.75
4 „ דאלארובקא			–	48.50
7 „ סטאביליזאציע (אמ.)				48.50
8 „ ווארשאווער פאנד-בריף				40.00
8 „ לאדזער		„	„	37.00
ענגלישע פונט	–	–	–	30.26
דאלאר - אפיצ. 7.21,	נישט אפיצ.	–		7.10
גאלד-דאלאר	–	–	–	9.15
גאלד-רובל –	–	–	–	4.87
דייטשער מארק	–	–	–	2.00

Dr. R.
Zalcwasser
CHIRURG — כירורג
ציגעל-גאס 19, טעל. 125-17
נעהמט אן פון 1–2 בייטאג און פון 4–7 נאכמ.

Dr. med.
H. Różaner
הויט, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
NARUTOWICZA 9, tel. 128-98.
עמפפאנגט פון 8–10 און פון 5–8 אוו.

דאנקזאגונג.
מיר דריקען אויס דעם הערצליכסטען דאנק דעם ה'
ד"ר ראזענבליט
פאר זיין בעמיהונג און רעטונג פון דעם קראנקען קינד פון זגערזשער 42 און מיר ווינשען איהם ווייטערען ערפאלג אויפ'ן מעדיצינישען געביט.
מ. פרינק, מ. לעווקאוויטש.
מ. דאקס, א. וואגמאן,
א. פיינטוך. 3143

Dr. L.
Czarnożył
ארדינירט
אין זומער-סעזאן
– אין –
CIECHOCINEK
willa Kościuszko.

אויגען - קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72
נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטאריש פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אוונט.

URODONAL

Zwalcza reumatyzm podagre piasek skleroze
czyści nerki oczyszcza wątrobę i stawy łagodzi arterje i zwalcza otyłość
Do nabycia we wszystkich aptekach i skł. apt.
Przedstawicielstwo Warszawa, Fredry 4.

Doktór
ŁAGUNOWSKI
powrócił
Piotrkowska 70
i róg Traugutta
Tel. 181-83
choroby skórne weneryczne i moczopłciowe
Gabinet Roentgenoleczniczy.
Przyjmuje od 8[30] do 10 1 — 2[30], od 6 do 8[30] w w niedziele i święta od 10–1.
Oddzielna poczekalnia dla pań.

אלע דארפען וויסען!
צום זומער סעזאן בעקומט איהר רעשטען
פון די בעסטע קוואליטעטען ביליצער. טאפאשא-ווער און אנדערע נייעסט · מאדערנסטע מוסטערען פון הערען- און דאמען-שטאפען
פאר מענער אויף אנציגער, אויף פאלטעגס — געדענקט דעם אדרעס
מיט 30% ביליגער קומט און איבערציינגט אייך!
פאר דאמען אויף פאלטענס, אויף קאסטיומען — נור ביי
R. SZCZĘŚLIWY
5 נאוואמיעסקא 5, פראנט, 2. שטאק.

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פון לונגען, הארץ- און סקלעראז-קראנקהייטען
ציגעל-גאס 11, טעל. 126-02
נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–4 און 8–9 אוו.

LABORATORJUM
Chemiczno-Bakterjologiczne
Inż. Chem. F. SZAC
ul. Piotrkowska 37, tel. 230-85
Wszelkie analizy przemysłowe: wody, mydła, oleiny, artykułów spożywczych i t. d.
Ceny zniżone

Dr. med.
Haltrecht
צוריקגעקעהרט
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8—11 פריה, פון 1—2 מיטאג און פון 5—9 אוונט. זונטאג פון 10—1 מיטאג
אלע ארט צנאליזען.
פאר ארבייטסלאזע רעדוצירטע פרייזן

פאר
גאלד, בריליאנטען
און לאמבארד-קוויטען
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

די נייעסטע מאדעלען
פון זומער-שיך
און פלעציאנקעס
אין א רייכע אויסוואהל עמפפעהלט
A. Ogórek
11 ZAWADZKA 11.

אנערקענונג דער פוילישער רעגירונג פאר איהר שטעלונג צו די יודן אין דייטשלאנד

דירעקט־אויס די פעדעראציע פון פוילישע יודן אין אמעריקא

נ י ו ־ י א ר ק, 12 (יט"א טעלעגראפיש)

ס'האט זיך געענדיגט די קאנפערענץ פון דער פעדעראציע פון פוילישע יודען אין אמעריקא. צווישען אנדערע איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע, אין וועלכער דער פעלקער־בונד ווערט גערופען צו בעשיצען די יודען אין דייטשלאנד. ס'איז אויך אנגענומען א צווייטע רעזאלוציע, אין וועלכער ס'ווערט אויסגעדריקט אנערקענונג דער פוילישער רעגירונג אין איהר שטעלונג צו די יודען אין דייטשלאנד.

ס'איז בעשאפען געווארען א קאמיטעט, וועלכער האט די אויפגאבע צו פלעגען די האנדעלס־בעציהונגען צווישען פוילען מיט אמעריקא

קאפיטאן סירס איז אנטווערפען

א נ ט ו ו ע ר פ ע ן, (יט"א). דער ענגלישער קאפיטאן סירס, וועלכער האט זיך בעריהמט געמאכט דערמיט, וואס ער האט אריינגעווארפען אין דער טעמזע היטלער'ס קראנץ, איז דא ארויסגעטרעטען אויף א גרויסען פראטעסט־מיטינג געגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד.

די יודישע בעפעלקערונג אין אנטווערפען האט איהם מיטגעגעבען א קראנץ צו לעגען אויפ'ן קבר פון'ם ענגלישען אומבעקאנטען זעלנער אין לאנדאן אנשטאט היטלער'ס קראנץ.

הכשרה־ארבייט פון דייטשע חלוצים אין בעלגיען

א נ ט ו ו ע ר פ ע ן, (יט"א). עס ווערען געמאכט די נויטיגע הכנות כדי איינצואָרדנען 150 דייטשע חלוצים אין לאנדווירטשאפטליכע פירמעס אין בעלגיען. די דאזיגע הכשרה־ארבייט ווערט דורכגעפיהרט דורכ'ן היגען קאמיטעט צו פערטיידיגען די יודישע רעכט.

רעגירונגס־קריזיס אין שפאניען דויערט

פ א ר י ז, 12 (ספ. טעל.) פון מאדריט איז מען מודיע, אז דער רעגירונגס־קריזיס אין שפאניען דויערט ווייטער. ביז איצט איז נאך נישט געלינגען צוזאמענצושטעלען א נייעם קאבינעט. לויט די קורסירענדע קלאנגען, זאל זיך דער פרעזידענט זאמארא ווענדען צום געזו. פרעמיער אזאנא ער זאל איבערנעמען די מיסיע צו שאפען א קאבינעט און זיך שטעלען בראש פון דער נייער רעגירונג.

געעפענט די ווירטשאפטליכע וועלט־קאנפערענץ

(ענדע פון דער 1־טער זייט).

וועלט. קיינער דערווארט אבער נישט פון דער קאנפערענץ קיין נסים.

די רעדע פון מאקדאנאלד'ן, וועלכער האט אפעלירט צו די דעלעגאטען ארויסצורוקען פראקטישע פארשלאגען, בעווייזט, אז די דאזיגע טענדענץ הערשט אויך אין די קרייזען פון די קאנפערענץ־אנפיהרער.

צווישען די דעלעגאטען הערשט א נישט איינהייטליכע אנשויאונג נישט נאר בנוגע די מעטאדען, נאר אויך בנוגע די גרונד־פראבלעמען און צילען פון דער קאנפערענץ.

אין די בעציהונגען צווישען די גרויסע מלוכות ווארפט זיך אין די אויגען דער פאקט, אז שוין אין די נאהענטסטע טעג פאלט אויס דער טערמין פון צאהלען די ראטע פון דער אמעריקאנער הלואה און אז קיינער אפילו ענגלאנד האט נישט בדעה די דאזיגע ראטע צו בעצאהלען.

אמעריקא האט נישט אנגענומען קיין שום פראקטישע שריט צו ערלעדיגען די דאזיגע פראגע. ס'איז אויך א פאקט, אז לעת עתה וואקעלט זיך ווייטער דער קורס פון דאלאר און איז היינט ווידער געפאלען אויף 10 פונקטען וואס וועט אויך נישט גוט ווירקען אויף דער שטימונג פון דער קאנפערענץ.

די אלגעמיינע שטימונג פון דער קאנפערענץ דארף מען בעצייכנען אלס אנ'אפווארטענדע.

די פוילישע דעלעגאציע וועט שטרעבען צו דעם, אין פערלויף פון דער קאנפערענץ אריינצוטראגען א גאנצע רייהע עלעמענטען און אנווייזונגען ריין רעאלע אויפ'ן יסוד פון דער פוילישער פאקטישער ווירטשאפטליכער ווירקליכקייט.

דער פוילישער דעלעגאט וועט רעדען מיטוואך

ל א נ ד א ן, 12 (ספ. טעל)

נאך דער רעדע פון מאקדאנאלד'ן איז די זיצונג איבערגעריסען געווארען אויף 10 מינוט און נאכדעם האט מען געוועהלט א פרעזידיום פון דער קאנפערענץ. נאך די וואהלען איז די זיצונג אפגעלייגט געווארען אויף היינט 10.30 פריה.

דער פוילישער דעלעגאט, וויצע־מיניסטער קאק, וועט רעדען מיטוואך.

פראנצויזישע דעלעגאציע איז פעסימיסטיש

לאנדאן, 12. (ספ. טעל.)

די פראנצויזישע דעלעגאציע מיט'ן פרעמיער דאלאדיע בראש וועלכע איז נעכטען געקומען קיין לאנדאן, איז געשטימט פעסימיסטיש. די פראנצויזען דערווארטען נישט קיין ערפאלג פון דער קאנפערענץ,

ענגלישע פרעסע בעציהט זיך סקעפטיש צו דער ווירטשאפטליכער קאנפערענץ

לאנדאן, 12. (ספ. טעל.)

די ענגלישע פרעסע שאצט אין אלגעמיין אפ זעהר סקעפטיש די פערספעקטיווען פון דער ווירטשאפטליכער קאנפערענץ.

מאך איז נישט אויסגעפיהרט געווארען. די איצטיגע „טיימס" שטעלט פעסט, אז דער לאזאנער אפשטואציע איז דיזעלבע ווי מיט א יאהר צוריק.

„דיילי טעלעגראף" האלט, אז די קאנפערענץ קאן נאר דאן האבען גינסטיגע רעזולטאטען, ווען עס וועלען אנגענומען ווערען קאנקרעטע און פראקטישע בעשלוסען.

„מארנינג פאסט" גלויבט נישט אין ערפאלג פון דער ווירטשאפטליכער קאנפערענץ.

היטלעריסטען ווילען בעזייטיגען די דייטשע ריכטער.

וועלכע אנפערטרויען אפיציעלע פונקציעס יודישע אדוואקאטען

ב ע ר ל י ן. (יט"א) דער פערבאנד פון נאציאנאל־סאציאליסטישע יוריסטען אין בערלין האט זיך געווענדעט מיט אנאנקלאגע צו די פארזיצער פון די בערלינער געריכטען, דאס אפטמאל טרעפט זיך, אז די ריכטער בעשטימען יודישע אדוואקאטען אלס אפיציעלע פערטיידיגער, צוואנגספערוואלטער און א. וו. אזעלכע האנדלונגען ווערען בעצייכנעט אלס „סאבאטאזש געגען דער פאליטיק פון דער נאציאנאלער רעגירונג" און דעריבער דארפען די שולדיגע ריכטער גלייך בעזייטיגט ווערען פון זייערע אמטען. אין אויסנאהמס פאלען קען מען זיך בעגנוגענען מיט דעגראדירען אזא ריכטער אויף א נידעריגען אמט.

שווערע אונטערהאנדלונגען צווישען אמעריקאנער, ענגלישע און פראנצויזישע בענק

ל א נ ד א ן, 12 (ספ. טעל.)

די פרעסע ברענגט ידיעות וועגען אונטערהאנדלונגען צווישען פינאנץ־ און באנק קרייזען. די ידיעות זענען אבער כאאָטיש און געבען נישט קיין בילד פון די געהיימע אונטערהאנדלונגען.

ביז איצט ווייסט מען נאר, אז אמעריקע פראיעקטירט צו שאפען געמיינזאמע פאנדען צווישען אמעריקע, ענגלאנד און פראנקרייך, כדי געמיינזאם צו פיהרען באנק־אפעראציעס און צו בעשטימען די קורסען.

ענגלאנד רוקט ארויס דעם פארשלאג, אז פראנקרייך, ענגלאנד און אמעריקא זאלען צווישען זיך נישט זיך שטיצען אויף גאלד און די פראנצויזען פאדערען דאגעגען אונבעדינגט צוריקצוקעהרען צום גאלד פאריטעט.

די ציוניסטישע קרייז־קאנפערענץ

די נאכמיטאג זיצונג

פון דער ציוניסטישער קרייז־קאנפערענץ ווערט געעפענט אונטער דעם פארזיץ פון ה' יששכר שווארץ פון זגערזש.

ה' משה לימאן רעפערירט וועגען דער קולטור און ערציהונגס־ארבייט און וועגען „קרן־היסוד". ד' מאגיסטער ראגאזשינסקי רעפערירט וועגען דער יוגענד אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע. עס קומט אריין אין זאל דעפ. יצחק גריינבוים, און די דעלעגאטען מאכען איהם א שטארקע אוואציע.

דערויף הייבען זיך אן די בעריכטען פון די דעלעגאטען וועגען דער ארבייט און די בעזונדערע ארגאניזאציעס און די דעבאטען ארום די געהאלטענע רעפעראטען.

אין דער דיסקוסיע האבען גענומען אנטייל: סאפלאוויטש (טושין), הייניך (קלאדאווא), מוראווישט (גארשקאוויטש), מ. לעווי (לאדז), גרינבוים (פאביאניץ), שולינגער (בזשעזשין), בראווערמאן (לאדז), מיכעלזאהן (אזארקאוו), גאלדשטיין (קאליש פאל), אראנאוויטש (אזארקאוו), סמולארסקי (יעזשוב), פשעדבאזעק (לאדז), גינזבורג (בזשעזשין), קווארט (לאדז), דאווען (אלעקסאנדער, ... שטיין (טושין), עלבערג, קאהאנע (טאמאשאוו), יאבלאנסקי (פאבעניצע), וואלאד (לאדז), דיאמאנט (זדונסקא־וואליא), מאיר (זעלאוו).

וועגען קרן קימת רעפערירט ה' רינגארט, אין נאמען פון צ.ק. ענטפערט דעפ. גרינבוים און דעפ. דר. ראזענבלאט.

עס ווערען נאכדעם אויסגעוועהלט פאלגענדע מורשים וועלכע האבען די אויפגאבע אנצוהאלטען דעם קאנטאקט צווישען די ארגאניזאציעס און די צענטראלע אינסטאנצען ווי אויך צווישען די בעזונדערע ארגאניזאציעס אין לאדזער קרייז: פון לאדז: שאפירא, מאג. ראגאזינסקי, מאג. בראווערמאן, איצוש. חייקין, אזארקאוו—אראנאוויטש, לאסק — באסקאוויטש. קאמפינסקי, פאביאניץ — כמורא, זגערזש — קאץ, טאמאשאוו — קאהאנע, ליפשיץ, פיאטרקאוו — מאקאווסקי, בזשעזשין — גינזבורג, פאבעניצע — יצחק יאבלאנסקי, קאליש־פאל — גאלדשטיין, ראדאמסק — חיים הארטמאן.

רעזאלוציע

די קרייז־קאנפערענץ פון דער לאדזער וואיעוואדשאפט, וועלכע איז פארגעקומען זונטאג, דעם 11־טען יוני 1933 בעשליסט:

1) אויפצופאדערן די סנופים צו פערשטארקען זייער ארבייט פאר'ן קרן קימת לישראל און „קרן היסוד".

2) אויפצופאדערען די ארגאניזאציעס אין אלע ערטער, וועלכע האבען ביז יעצט נאך נישט אדורכגעפיהרט די „קרן היסוד" אקציע די דאזיגע אין דער נאהענטסטער צייט אדורכצופיהרען.

3) פארצולייגען דער צענטראלער פון קרן קימת לישראל איינצופיהרען א נייעם הכנסה־צווייג פאר פליכטטעדיג די ציוניסטען ואפצוגעבען 1 פראמיל פון זייערע האנדעלס־טראנזאקציעס לטובת דעם קרן הקימת.

4) אויפצופאדערען אלע ציוניסטישע ארטס־ארגאניזאציעס צו לייגען מעהר אכט אויף די העברעאישע ערציהונג און שאפען „תרבות"־שולען און העברעאישע אווענט־קורסען.

5) די קרייז־קאנפערענץ פראטעסטירט געגען דער צוטיילונג פון אזא קליינער צאהל סערטיפיקאטען וואס איז אבסאלוט נישט צוגעפאסט צו די בעדערפענישען און ארבייטס־מעגליכקייטען אין ארץ ישראל און דעם גרויסען עליה־דראנג.

6) די קרייז־קאנפערענץ דריקט אויס איהר וואונש אז דער צענטראל־קאמיטעט זאל אננעהמען שריט ביי די געהעריגע אינסטאנצען כדי אויסצווירקען אז פון די סערטיפיקאטען פון סוג ב' און מיטעלשטאנד זאלען קענען געניסען מיטגלידער פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אויך אין עלטער פון 35 ביז 45 יאהר.

7) די קרייז־קאנפערענץ פאדערט אויף דעם ציוניסטישען צענטראל־קאמיטעט צו ווידמען מעהר אויפמערקזאמקייט דער פראגע פון גייסטיגער הכשרה פון דער יוגענד.

8) די קרייז – קאנפערענץ אנערקענט דעם „החלוץ הכלל ציוני" און „הנוער הציוני" אלס אינטעגראלען טייל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען און בעטראכט זיי אלס איהרע ערציהערישע חלוצישע ארגאניזאציעס. דער החלוץ הכלל ציוני דארף ערמעגליכען די הכשרה פון מיטגלידער פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע דורך שאפען פאר זיי בעזונדערע הכשרה קבוצים.

9) בעהמענדיג אין אכט די איצטיגע טראגישע לאגע פון יודישען אינטעליגענט בכלל און דעם יודישען סטודענט בפרט ווייזט די קרייז קאנפערענץ אן אויף דער נויטווענדיגקייט צו ערמעגליכען זיי די עליה קיין ארץ־ישראל.

א) די קרייז־קאנפערענץ נעהמט צו קענטניש די גריגדונג פון „החלוץ האקדמאי הכללי" אין לאדז.

ב) די קרייז־קאנפערענץ ווענדעט זיך צום צענטראל־קאמיטעט מיט דער אויפפאדערונג צו פערלייכטערען די גרינדונג פון הכשרה פונקטען פאר די חלוצישע אקאדעמיקער.

10) די קרייז־קאנפערענץ בעגריסט דעם בעשלוס פון פארטיי־ראט וועגען אנ'איינהייטליכער קאנדידאטען־ליסטע צום קאנגרעס פון אלע ריכטונגען וועלכע גרופירען זיך ארום דעם צענטראל־קאמיטעט און פאדערט אויף אלע חברים אויף די ערטער צו אגיטירען און שטימען פאר דער דאזיגער ליסטע.

11) די קרייז־קאנפערענץ פאדערט אויף אלע ארטס־ארגאניזאציעס אדורכצופיהרען א ברייטע שקל אקציע און צו מאכען אלע אנשטרענגונגען אז ביז דעם 20־טען ד.ח. זאל ווערען געדעקט דער בעשטימטער קאנטינגענט שקלים.

12) די קרייז־קאנפערענץ פאדערט אויף די חברים אויף די ערטער ווייטער פארטצוזעצען די ווערבירונגס־אקציע פון מיטגלידער פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

13) די קרייז־קאנפערענץ פאדערט אויף דעם צענטראל־קאמיטעט צו שאפען אין לאדזער קרייז א ראיאן־קאמיטעט וואס זאל פערלייכטערען די ארבייט פון צ. ק.

14) די קרייז־קאנפערענץ פראטעסטירט ווי אם שארפסטען געגען די רדיפות אויף די יודען אין דייטשלאנד און שטעלט פעסט אז די איינציגע קאנסטרוקטיווע הילף פאר די דייטשע יודען קען דורכגעפיהרט ווערען נאר דורך דעם „קרן הצלה" און פאדערט אויף דעם צ.ק. אנצוווענדען אלע בעמיהונגען אז די אקציע פאר דעם אויבענערמאנטען פאנד זאל פראקלאמירט ווערען ווי אמשנעלסטען אין פוילען.

15) די קרייז־קאנפערענץ דריקט אויס א האבק און אנערקענונג דעם צענטראל־קאמיטעט פאר זיין טעטיגקייט וואס איז געפיהרט געווארען ביי אזעלכע שווערע בעדינגונגען און א ספעציעלען דאנק און אנערקענונג דעם חבר יצחק גריינבוים פאר זיין אונערמידליכער ארבייט.

די קאנפערענץ איז געשלאסען געווארען דורכן דעפ. ד"ר ראזענבלאט, מאנטאג 5 א זייגער פאר טאגס.

א נייער וואונדער פון דער טעכניק

די נייע שיף „וואשינגטאן" פון דער אמעריקאנישע שיפס־ליניע

„United States Lines"

פון דער זעלבער קאטעגאריע וואס

„Manhattan"

וועלכע איז אפגעשווימען דעם 10 מאי ה.י. פון ניו־יארק קיין אייראפע און איז אנגעקומען אין א רעקארד־צייט.

דער נייער דאמפער איז דאס לעצטע וואורט פון דער טעכניק, פארמאגט 24,289 טאן אויפנאמבארקייט, 707 פוס די לענג, און די ברייט 86 פוס.

די ערטער זענען איינגעטיילט אין 7 טיילען אין דער שיף, עס איז פאראויסגעזעהען 1100 פאסאזשירען אין דער 3־טער קלאס: קאיוטישער, טוריסטישער און אזוי־גערופענער דריטער, אויפ'ן דעק געפינען זיך: א מאנומענטאלער באסיין צום שווימען, גימנאסטישער זאל, טעניס־פלאץ, 2 קלאנגקינאס, ארטיסטיש איינגעארדענטע סאלאנען, רויכער־צימערען, באדען א.א.וו.

צווישען די פאסאזשירען פון „וואשינגטאן" געפינען זיך אנגעזעהענע פערזענליכקייטען הן צוליב סטודיען־צוועקען, און אויך צוליב האנדעלסענינים, וואס ווילען פערבלייבען א געוויסע צייט אין אייראפע. די שיפען „מאנהעטען" צוזאמען מיט „וואשינגטאן" וועלכע גילטען פאר די שנעלסטע קאיוטע שיפען אויף דער גאנצער וועלט, זיי האבען אדורכגעמאכט לויט דער מיטטיילונג פון „יוניטעד סטייטעס־ליין" א רעקארד־רייזע פון שנעלקייט.

„מאנהעטען" האט פערלאזט דעם ניו־יארקער פארט מיטוואך דעם 24־טען מאי און אויך זיך פערהאלטען אין איניגע פארטען וואו עס זענען אויסגעשטיגען פיל פאסאזשירען, און אין האוור'ער פארט האט די שיף אויפגענומען פערשידענע לאדונגען און אדורכגעפאהרען דאנערשטאג דעם 1־טען יוני נעבען קוקס־האפען, דאס איז א רעקארד פון שנעלקייט. קאפיטאן פון דער שיף

„Manhattan"

ה' א. ב. ראנדאל דער געוו. קאפיטאן פון דער שיף „לעוויאטאן".

לאָדז, 13 יוני 1933

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז, 13 יוני 1933

די דייטשע עמיגראַציע אין פּאַריז

זינט דער שׂרפה פון רייכסטאַג ווערען די שכנות'דיגע לענדער פון דייטשלאַנד, אין דער ערשטער ריי̇ה פּוילען, טשעכאָסלאָוואַקײַ, די שווייץ, פראַנקרייך, דער סאַאַר־געביט, האָלאַנד און דענמאַרק פערפלייצט פון דייטשע פּאָליטישע פּליטים. עס איז אַפילו אוממעגליך אָפּצושאַצען וויפיל עס זענען פאַראַן אַזעלכע, ווייל צום בערויערען איז נאָך נישטאָ קיין צענטראַלע פאַר דעם דייטשען עמיגראַנטען־וועזען *).

עס שיינט, אַז די גרעסטע צאָהל פּליטים געפינט זיך אין פראַנקרייך. פאַר פּאַריז ווערט די צאָהל דערוף די אַמטליכע קרייזען געשאַצט אויף 6000. ווי פיל עמיגראַנטען האָבען אָבער דערגרייכט בלויז ביז עלזאַס און לאָטרינגען. די צענטערען פון די פּליטים זענען דאָרט סטראַסבורג, מילהויזען, קאָלמאַר, פאָרבאַך און מעץ.

די פערהאַלטונג פון די פראַנצויזישע מאַכט־אָרגאַנען דאַרף בעצייכענט ווערען אַלס מוסטער־האַפט, נישט רעכענדיג די מינימאַלסטע אויסנאַהמען. דער גרעסטער טייל עמיגראַנטען קומען אָן אָדער אינגאַנצען אָהן פּאַפּירען, אָדער מיט גאָר קנאַפּע פּאַפּירען. נישט קוקענדיג דערויף איז נישט געווען דערווייל קיין איין פאַל פון נישט אַרויסגעבען קיין רעכט צו וואוינען. טיילמאָל דויערט עס אַביסעל לאַנג, אָבער קיינעם ווערט נישט געמאַכט קיין שוועריגקייטען. דאָס אויל־רעכט ווערט ערטיילט נישט קוקענדיג אויף דער פּאַרטיי־אָנגעהעריגקייט, דאָס דאַרף מען אונטערשטרייכען, ווייל אַנדערע לענדער מאַכען אויסנאַהמען, מינדעסטען פאַר קאָמוניסטען.

לויט זייערע פּאָליטישע איבערצייגונגען טיילען זיך איין די פּליטים אויף 5 קאַטעגאָריעס: סאָציאַל־דעמאָקראַטען, קאָמוניסטען, לינקע קאַטאָליקען, פּאַציפיסטען, און אונפּאָליטישע יודען. צי דאַרף מען בעטראַכטען פאַר פּליטים אויך די דייטש נאַציאָנאַלע מאָנאַרכיסטען, וועלכע זענען אַוועק קיין פּאַריז — דאָס איז אַ ספק. דאַכט זיך, אַז אַ ביסמאַרק וואָלט נאָך געקאָנט גאַנץ רוהיג לעבען אַפילו אין היטלעריסטישען דייטשלאַנד. אָבער אַפילו פון שטאַהלמיסטען ווערט דערציילט, אַז גאַנץ אָפט פיהלען זיי אַ גרויסע בעדערפעניש צו אָטעמען אַביסעל מיט אַן אַנדער לופט, איידער מיט דער איצטיגער לופט פון דייטשלאַנד.

פאַר די דייטשע פּליטים ווערט אין פּאַריז אויפגעטון פיל אויף פערשידענסטע שטעלען, דאָס קאָן לייכט ברענגען צו אַ צושפּליטערונג פון די כּוחות און פון די מיטלען. מ'שטרעבט דעריבער איצט צו אַן אָרגאַניזאַציאָנעלער קאָנסאָלידירונג.

ספּעציעל פאַר די יודען זענען פאַראַן צוויי קאָמיטעטען, אַן אַלגעמיינער אויף דער ריוּ וועליאָנטימיל 20 און איינער פאַר יודישע אינטעלעקטועלע אויף שאַנז־עליזעי 76. די קאָמוניסטען ווענדען זיך קודם כּל צו דער רויטער הילף, אָדער צו דער אינטערנאַציאָנאַלער אַרבייטער־הילף; די סאָציאַל־דעמאָקראַטען האָבען זייער קאָמיטעט, אויף דער ריו פּאָבור סען־דעני 103. עס האָט זיך געבילדעט אַ גרויסער איבערפּאַרטייאישער קאָמיטעט אונטער דעם עהרען פאָרזיץ פון די פּראָפעסאָרען לאַנזשעווען און איינשטיין מיט אַ ביוראָ אויף דער ריו דע ל'אַנאָנסיאַסיאָן אויך אַנדערע אָרגאַניזאַציעס ווייזען אַרויס איבערגעגעבענקייט פאַר דער נויט פון די עמיגראַנטען פון דייטשלאַנד.

בעזונדערס דאַרף מען אונטערשטרייכען די אַקציע פון דער פראַנצויזישער ליגע פאַר מענשענרעכט, וועלכע האָט זיך אָנגעהויבען זעהר פריה־צייטיג. אַ בעדייטענדער טייל פון איהר אַרבייט, וואָס שטייגט כּמעט איבער די קראַפט פון איהרע פיהרער, ווידמעט די ליגע דער זאָרג פאַר די דייטשע עמיגראַנטען.

אויסגייענדיג פונ'ם געזונדטען שטאַנדפּונקט פון זעלבסטפערוואַלטונג האָט די ליגע איבערגעלאָזט די דייטשע עמיגראַנטען זיי זאָלען זיך אינערליך אַליין אָרגאַניזירען.

בראָש פון דייטשען קאָמיטעט שטעהט פּראָפעסאָר גומבעל. עס זענען איינגעאָרדענט געוואָרען בעזונדערע פאַך־קורסען פאַר יוריסטען, פאַר מעדיצין, זשורנאַליסטען, קינסטלער, פילאָלאָגען. די פריש־אָנגעקומענע פּליטים ווערען אויפגענומען טעג ליך אין די ספּעציעלע לאָקאַלען, וואו עס ווערט זיי ערטיילט פּראַקטישע עצות און אָנווייזונגען קודם־כּל וועגען בעקומען די נויטיגע אויפהאַלט פּאַפּירען. לויט אַן אָפּמאַך פון דער ליגע מיט דער היילס־אַרמיי בעקומען די פּליטים, וועלכע האָבען מיט זיך גאָרנישט, דערנעהרונג און וואוינונג. די שטאָט פּאַריז האָט אויך ערלויבט די עמיגראַנטען צו בעקומען אומזיסטע שפּייז אין די עסער, וואו אַזאַ שפּייז ווערט אַרויסגעגעבען פאַר אַרבייטסלאָזע.

דאָס טונקעלסטע קאַפּיטעל איז די פראַגע פון אַרבייטס־פערמיטלונג. פראַנקרייך ליידט פון אַרבייטסלאָזיגקייט, הגם ווייט נישט אין אַזאַ מאָס, ווי דייטשלאַנד, יעדענפאַלס וואַרטען הונדערטער טויזענדער פראַנצויזען עס זאָל נאָר פריי ווערען אַן אַרבייטס־פּלאַץ. קיין רעגירונג אין דער וועלט וואָלט נישט געגעבען קיין אַרבייט פרעמדע אויסלענדער און דערנאָך ערשט איהרע איגענע בירגער. דער גוטער ווילען איז פאַראַן נישט בלויז ביי פיל פּריוואַט־מענשען, נאָר אויך ביי די מאַכט־אָרגאַנען, צו געבען אַרבייט די דייטשע עמיגראַנטען אויב דאָס קען פּאַסירען אָהן שאָדען פאַר די פראַנצויזישע אַרבייטסלאָזע. אָבער זעלטען איז פאַראַן אַזאַ מעגליכקייט.

אויפ'ן אַפּעל פון דער פראַנצויזישער ליגע קומען אָן טעגליך אָנגעבאָטען פון אַרבייט. די אַרבייט ווערט מאָמענטאַל צוכאַפּט און שטענדיג האָט מען דאָס ערשטערענדע געפיהל; ס'איז ווי אַ טראָפּען אויף אַ הייסען שטיין. פערהעלטנישמעסיג צום לייכטסטען איז צו בעזאָרגען מיט אַרבייט פרויען, דהיינו, אין דער הויז־ווירטשאַפט. אָבער מינדעסטענס 90 פּראָצענט פון די פּליטים זענען מענער און צווישען זיי איז דער גרעסטער טייל מיט אַקאַדעמישער בילדונג. אויף אַרבייטער, בעזונדערס פאַר דער לאַנדווירטשאַפט און בוי־וועזען איז נאָך פאַראַן אַ געוויסע נאָכפראַגע, אויף אַקאַדעמיקער — קיין שום נישט.

ה. פאָן גערלאַך.

*) דער מחבר פון דעם אַרטיקעל, העלמוט פאָן גערלאַך, איז אַ בעקאַנטער דייטשער פּאַציפיסטישער שריפטשטעלער. איצט אויך אַן עמיגראַנט. דער אַרטיקעל איז פערעפענטליכט אין דער „נייער וועלט־ביהנע", וואָס ערשיינט איצט אין פּראַג. אַ צווייטען אַרטיקעל, וואָס פערנעהמט זיך דער עיקר מיט דער פראַגע פון די יודישע עמיגראַנטען, וועלען מיר ברענגען מאָרגען. די רעד.

מאָרגען וועלען מיר טון דאָסזעלבע וואָס היטלער...

ענדעקעס גרייטען זיך צו לעזען די יודען־פראַגע

דער הויפּט־אָרגאַן פון דער ענדעציע די „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ" איז געוואַלדיג אויפגעבראַכט אויף דער פּוילישער דעלעגאַציע, וועלכע האָט אויפען צוזאַמענפאָהר פון דער אינטערנאַציאָנאַלער זשורנאַליסטען־פעדעראַציע אונטערשטיצט דעם פאָרשלאָג מכּוח אויסשליסען דעם היטלעריסטישען זשורנאַליסטען־פערבאַנד פון דער פעדעראַציע. „מאָרגען, שרייבט דמאָווסקי'ס בלאַט, וועלען דיזעלבע בעגרענצונגען פאַר יודען, וואָס אין דייטשלאַנד, זיין פערפליכטענד אויך ביי אונז אין פּוילען".

דער טעאָרעטישער אָרגאַן פון די ענדעקעס די „מישל נאַראָדאָווא" ברענגט שוין אַפילו אַ קאָנקרעטע פּראָגראַם פון די יודישע רעכטליכע בעגרענצונגען:

„ס'איז אינטערעסאַנט שרייבט דאָס בלאַט, ווען וועלען מיר שוין אָנהויבען נאָכצוטון דייטשלאַנד ביים לעזען די ברענענדיגע יודען־פראַגע. דערווייל ווערט אויף דעם געביט אָפיציעל גאָרנישט געטון; מעגליך, אַז אונטערן דרוק פון דער עפענטליכער מיינונג וועט מען אָנהויבען אומזיניג נאָכצוטון דייטשלאַנד. מען דאַרף אָבער פריהער זיך אָפּגעבען אַ דין־וחשבון, אַז אין פּוילען זעהט די יודען־פראַגע אַנדערש אויס איידער אין דייטשלאַנד. די יודען־פראַגע איז אין פּוילען אַ פיל מעהר קאָמפּליצירטע און דעריבער וועט דאָס לעזען די יודען־פראַגע זיין אַ פיל גרעסערע טובה פאַר פּוילען.

אין וואָס בעשטעהט דער אונטערשיד? אין פּוילען עגזיסטירען גרויסע קאָמפּאַקטע יודישע מאַסען אין אַזאַ מאָס, וואָס איז לחלוטין אומבעקאַנט אין מערב־אייראָפּא און אין געוויסע טיילען פון פּוילען האָבען יודען איינגענומען בעהערשט דאָס שטאָטישע לעבען, דעריבער וועלען מיר אויף דעם געביט, אויף וועלכען די דייטשען טרעפען אָן אויף די גרעסטע שוועריגקייטען, אויפן ווירטשאַפטס־געביט — וועלען מיר האָבען צו בעקעמפען בעזונדערע לאַנג־דויערנדע שוועריגקייטען און מוזען אַרויסווייזען פיל ענערגיע און איינפאַלרישקייט.

אָבער מיט'ן אַרויסשטויסען יודען פון די פּראָפעסיעס, אין וועלכע זיי איז געלונגען צו דערגרייכען אַ בעדייטענדען איינפלוס אָדער זיי האָבען דערגרייכט אַן איבערוואָג. וועט עס געהן לייכט פּונקט אַזוי ווי אין דייטשלאַנד. ערשט נאָך'ן דורכפיהרען אַזאַ רעפאָרם אין דער אַדוואָקאַטור וועט זיך אַרויסווייזען, אַז מיר האָבען אין פּוילען ווייט נישט צופיל אַדוואָקאַטען און אַז צופיל איז נאָר פאַראַן יודען. בעזונדערס עסטעטיש און לייכט וועט עס געהן מיט'ן בעזייטיגען יודען פון דער דיפּלאָמאַטיע. וואָס וועט ווערן בעגריסט ווערען דורך אַנדערע מלוכות, וועלכע וועלען אַזוי אַרום האָבען די מעגליכקייט צו דערקענען וואָס מעהר אויטענטישע פּאָליאַקען.

דורכ'ן איינפיהרען „נומערוס קלאַוזוס" אויף די אוניווערזיטעטן, וועלען מיר דעריאַגען אַ רייה אַנדערע מלוכות, וועלכע האָבען די דאָזיגע רעפאָרם שוין דורכגעפיהרט. בכלל וועט דאָס אייראָפּעאיזירען די פרייע פּראָפעסיאָנאַליסטען פּונקט ווי אין דייטשלאַנד זיין אַ פערהעלטנישמעסיג לייכטע זאַך. נישט אַזוי לייכט וועט צוגעהן דאָס בעזייטיגען די יודישע אינטעליגענץ פון איינפלוס אויף דעם פּוילישען קולטורעלען לעבען. דאָ איז די ווירקונג פון דער מלוכה אַ בעגרעניצטע און עס וועט זיך פאָדערן די אַקטיווע מיטהילף פון די געזעלשאַפטליכע כּוחות. אַמשווערסטען וועט זיין די פראַגע וועגען סעפּאַרירען, וועגען אַפּשליסען אין אַ געטאָ, אין אַדמיניסטראַטיווען זין, יודישע מאַסען; דאָ וועט אונז דער דייטשער ביישפּיל קיין זאַך נישט לערנען.

אָהן ספק וועלען די דאָזיגע איזאָלירטע קהלות, לויט דעם מוסטער פון מיטעלאַלטער, בענוצען פון אַ ברייטער זעלבסטפערוואַלטונג. מען וועט אויך דאַרפען דורכפיהרען אַ גענויע דורכגעטראַכטע אינטערנאַציאָנאַלע אַקציע, כּדי די דאָזיגע מאַסען מעגליך צו מאַכען אין אַ גיכען טעמפּאָ אַ שנעלען אָפּפלוס פון פּוילען. עס קאָן גאָר קיין רייד נישט זיין, אַז 3 מיליאָן יודען זאָלען זיך קענען אויסהאַלטען אין פּוילען, אויב זיי וועלען זיך נישט מפרנס זיין פון פערמיטלונג, אויב זיי וועלען נישט פּאַראַזיטירען אויף די פּאָליאַקען. די פראַגע פון עמיגראַציע וועט ווערען אַ ברענענדע אין ביי די היינטיגע אינטערנאַציאָנאַלע פערהעלטנישען; אַ בעזונדערס שווערע. און דעריבער דאַרף פּוילען אַלס די־מייסטען־פּאַראינטערעסירטע מלוכה זאָנדירען די אינטערנאַציאָנאַלע עפענטליכע מיינונג בנוגע דעם צענויפראָפען אַן אַלוועלטליכע קאָנפערענץ וועגען איבערזידלען יודען".

דאָס זאָל זיין דער פּלאַן אויפ'ן פאַל, אויב די ענדעציע זאָל אין פּוילען קומען צו דער מאַכט.

צווישען די קוריאָזען פון דעם ענדעקישען באַנאַזש איז כּדאַי אָנצווייזען אויף דער „ריינינגונג", וועלכע דאַרף דורכגעפיהרט ווערען אין דער דיפּלאָמאַטיע. ווען מען וועט, אַלזאָ, אַרויסוואַרפען די אַנדערטהאַלבען יודען, וועלכע געפינען זיך אין פּוילישען דיפּלאָמאַטישען דינסט — „וועלען דאָס אַנדערע מלוכות ניַנסטיג בעגריסען, מחמת זיי וועלען האָבען די מעגליכקייט מעהר צו בעקענען אויטענטישע פּאָליאַקען".

צום גליק האַלט עס נאָך ביי אונז נישט דערביי, אַז די „אויטענטישע פּאָליאַקען" זאָלען קומען צו דער מאַכט.

דער אַלפּען־פעראיין ווערט יודענריין

אינסבריק. (יט"א) אויף דעם צוזאַמענפאָהר פון דייטשען און עסטרייכישען אַלפּען־פעראיין וואָס איז נאָר וואָס אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין בלודענץ, איז בעשלאָסען געוואָרען אויפצופאָדערן אַלע אָפּטיילונגען גלייך איינצופיהרען דעם אַריען־פּאַראַגראַף און אויסשליסען די יודען פון דעם פעראיין.

יובילעאום פון אַ יודישען שטעל־פערטרעטער פון סאָוועטישען בילדונגס־קאָמיסאַר

מאָסקווע. (י.ד.אַ.) אין מאָסקווער אוניווערזיטעט און אין די מאָסקווער פּעדאַגאָגישע אינסטיטוטען זענען בעשטימט געוואָרען סטיפּענדיעס אויפ'ן נאָמען פון מ. עפּשטיין אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם 10־יאָהריגען יובילעי פון זיין אַרבייט אַלס שטעלפערטרעטער פון בילדונגס־קאָמיסאַר אין סאָוועטען־פערבאַנד. אין אַ ספּעציעלען בעפעהל פון בילדונגס־קאָמיסאַר בובנאָוו ווערען אויסגערעכענט עפּשטיינס גרויסע פערדינסטען אויפ'ן געביט פון בילדונג און קולטור־בויאונג.

ווען די היטלעראַוצעס וואָלטען געהאַט אַ געפיהל פאַר הומאָר און לעכערליכקייט

ווען די העלדען פון היטלער־אָרדען וואָלטען געהאַט אַ מינדעסטען געפיהל פאַר הומאָר, וואָלט אפשר אין דייטשלאַנד היינט אַנדערש אויסגעזעהן. ווען די נאַצי וואָלטען געהאַט דאָס דאָזיגע געפיהל, וואָלטען זיי אפשר פערשטאַנען, אַז אין זייער קאַמף געגען די יודען, ביי דער גאַנצער טראַגישקייט פון די קאַמפס־פאָלגען, איז פאַראַן נישט ווייניג לעכערליכקייט, פּונקט אַ שטייגער ווי לעכערליך עס איז די טעאָריע זייערע וועגען דער דערהויבענקייט פון דער גערמאַנישער ראַסע איבער אַלע אַנדערע. דעם מאַנגעל פון הומאָר ביי די איצטיגע הערשער פון דייטשלאַנד שטרייכט אונטער אין זיין לעצטען וועכענטליכען פעליעטאָן אין „וויאַדאָמאָשטשי ליטעראַצקיע" אַנטאָני סלאָנימסקי, וועלכער שרייבט:

דער מאַנגעל פון הומאָר־געפיהל איז אַ פריקרע פערקריפּלונג. צי איז מעגליך, אַז אַזאַ הער מיט וואָנסעלעך זאָל זיין דיקטאַטאָר פון פראַנקרייך אָדער פון ענגלאַנד? איך מיין, אַז אַפילו אין פּוילען וואָלט ער זיך נישט געגעבען קיין עצה. דער שיינער אַראָלף מיט זיין גאַנצער טעאָריע פון ריינער ראַסע און פון רייבעם אונזין איז אַ צו גראָטעסקע געשטאַלט פאַר אַ בורזשואַ, קליינבירגער אָדער פראַנצויזישען אַרבייטער.

לאָמיר נישט גרינגשעצען דאָס געפיהל פון הומאָר, ווייל דדאָס איז אפשר דאָס סאַמע מענשליכע געפיהל. אַ בהמה לאַכט קיינמאָל נישט און שמייכעלט קיינמאָל נישט. די פיינסטע־קייט פון אַ כּאַנאַטיקער אָדער די אָנגעבלאָזענע ערנסטקייט פון אַ דיסציפּלינירטען היטלעראָויעץ, פערטראַגט נישט קיין שמייכעל, פון סקעפּטיציזם, פערטראַגט נישט קיין וויץ, האָסט דעם שאַרפזין. די איינטערוועניץ פון הומאָר ליידט אויך נישט קיין שום פייערליכקייט. און די דייטשען האָבען שטענדיג ליב געהאַט דיסציפּלין און פייערליכקייט. די דייטשען ליידען איצט אויף אַנעמיע און די כּלומרשטע פּולבלוטיגקייט פון די היטלעריסטישע אַקטען ענטהאַלט אין זיך אַן ערנסטע קרענק דאָס פערשווינדען פון הומאָר־געפיהל, וואָס דאָס איז אַזוי געפעהרליך פאַר דעם קאָלעקטיווען לעבען און פאַר דער רוהע פון דער וועלט.

לאָמיר נישט גרינגשעצען דעם, וואָס טוט אויף פאַר דער וועלט אַ רענע קלער (בערי־המטער פראַנצויזישער פילם־רעזשיסער) לאָמיר נישט קליין מאַכען די פריהליכקייט פון פראַנצויזישען פאָלק, און דעם הומאָר פון ענגלישען סוביעקט, ווייל אַלץ דינג, פאַר וואָס עס ווערט געקעמפט אין דער וועלט, איז דאָך סוף כּל סוף נישט עפּעס אַנדערש ווי אַ קאַמף פאַרן רעכט פון פריהליכקייט פאַר אַלע.

צי איז דער אידעאַל פון דער קינפטיגער וועלט דאָס בילד פון דער קאַזאַרמעניגער, פערכמאַרעטער און דיסציפּלינירטער מענשהייט, אָדער דער קיבוץ פון מענשען, וואָס שטערען זיך נישט איינער דעם אַנדערען, וואָס שמייכלען איינער צום אַנדערען?

פאַרן שאַרפזין און וויץ זענען געקומען שלעכטע צייטען. די היטלעריסטישע רעוואָלוציע איז געמאַכט געוואָרען טויט־ערנסט. עס איז נישט געווען קיין היטלעריסטישער באַמאַרשע אָדער וואָלטער. פאַר דער היטלער־איבערקעהרעניש איז נישט געווען קיין הויגאַן־פייער פון סאַטירע. סאָוועט־רוסלאַנד איז געוואַלדיג אומעטיג. ווער ווייס, צי דער רוסישער פּויער איז נישט פון דער נאַטור צו מעלאַנכאָליש, אַז ער זאָל קאָנען שאַפען אַ נייע געזעלשאַפטליכע אָרדנונג? מיט דעם בעגריף פון הומאָר קומט פאַר דאָס זעלבע, וואָס מיט דעם בעגריף אינטעליגענץ. מען זאָגט נישט לעצטענס אַנדערש, ווי „פערפוילטע אינטעליגענץ", „אינטעליגענטישע איינפלוסען". אָבער אינטעליגענץ, אָדער די פעהיגקייט צו פערשטיין, איז דאָך דער ציל פון דער אַזוי גערופענער פּראָלעטאַרישער קולטור. אינטעליגענטען זענען געווען מאַרקס און לענין.

היטלער׳ס אדיוטאנטען

געהען ארום קלייבען נדבות פאר זייער פארטיי

אין דער געביידע פון אמעריקאנער קאנסולאט אין בערלין קומען אריין צוויי אויסגעפוצטע נאצי־לייט.

— מיר האפען, אז איהר וועט זיין אזוי ליבענס ווירדיג צו געבען א ביטראג פאר דעם פאנד, וואס מיר זאמלען איצט — ווענדען זיי זיך צו דעם אמעריקאנער וויצע־קאנסול, אריינשפאנענדיג גלייך אין זיין קאבינעט.

זיי דערלאנגען איהם א רשימה פון די צעהנדליגער פאנדען, וואס די נאציס זאמלען איצט אין בערלין פאר פערשידענע צוועקען.

דער וויצע־קאנסול קוקט אויף דער רשימה און גיט צוריק.

— ליידער — לאזט ער זיי וויסען — קאן איך זיך אויף אייער ליסטע נישט אונטערשרייבען. מיר האבען שטרענגע אינסטרוקציעס פון אונזער רעגירונג אין וואשינגטאן, אז קיינער פון אונז זאל זיך נישט מישען אין אינערליכע דייטשע פאליטישע אנגעלעגענהייטען.

— אבער אונזער פאנד איז נישט פאר פאליטיק — במיהט זיך איינער פון די נאציס צו ארגומענטירען.

— אבער ער געהט דאך פאר אייער פארטיי, נישט וואהר — שמייכעלט דער וויצע־קאנסול מיט אפיציעלער העפליכקייט.

— נו, יא! — שטאמעלט דער נאצי־דעלעגאט

ער פערכאפט זיך אבער באלד און געהט גלייך ארויס פון דער פערלעגענהייט.

— אלס קאנסול — זאגט ער — קאנט איהר פיללייכט טאקע נישט ביישטייערען צו אונזער פאנד, איהר קאנט דאך אבער טון פריוואט אלס פריוואטער בערלינער איינוואוינער.

דער קאנסול הערט דעם קונציגען ארגומענט פון דעם נאצי־מאן און שמייכעלט דאס מאל שוין עטוואס מילדער. מען קאן זעהען, אז עס געפעלט איהם דער איינפאל פון דעם נאצי. אונטערגעבען אבער גיט ער זיך נישט אונטער.

— אין דער געביידע פון דעם אמעריקאנער קאנסולאט בין איך נישט קיין פריוואטער בירגער!

— לאזט ער די נאציס וויסען.

דער ארגומענט איז געענדיגט. די צוויי נאציס געהען ארויס מיט ליידיגען און זעגען, נאטירליך, אומצופרידען.

— מען דארף פונדעסטוועגען האבען גענוג חוצפה צו קומען אין א קאנסולאט פון א פרעמדער מדינה און זיין אזוי צודרינגליך ווי די דאזיגע צוויי לייט זענען געווען — דריק איך אויס מיין מיינונג, נאכדעם ווי די נאציס פערלאזען דעם קאבינעט.

— חוצפה! — לאכט דער וויצע־קאנסול — איך בין זיכער, אז אין אנדערע קאנסולאטען וועלען זיי פונדעסטוועגען קריגען געלד פאר זייער פאנד... גראד אין די קאנסולאטען פון יענע לענדער וואו די בעציהונג צו די נאציס איז אן אויסגעשפראכ־

(קארעספאנדענץ פון בערלין)

פון ב. שווארץ

כע קאפיטליכע, גלאט דארט וועט מען זיי נישט אפזאגען. וועד וויל עס איצט אין בערלין אנפאנגען אן ארגומענט מיט נאציס?...

• • •

אין קאבינעט פון א יודישען דאקטאר אין בערלין.

א נאצי - בעאמטער, אין פולער אוניפארם מעלדעט זיך און וויל זעהען דעם דאקטאר.

— איך וויל, אז איהר זאלט אבאנירען אונזער צייטונג דעם „פעלקישען בעאבאכטער“! — לאזט ער וויסען דעם יודישען דאקטאר, ווען יענער קומט ארויס פון זיין ארבייטס־צימער.

דער דאקטאר, — איינער פון יענע, וועמען מען האט צוליב זיין יודישקייט ארויסגעווארפען ערשט מיט א וואך צוריק פון בערלינער שפיטאל — איז אין א פערלעגענהייט. אבאנירען די נאצי־צייטונג וויל ער נישט און זיך אפזאגען קאן ער אויך נישט.

— איך האב גענוג צייטונגען — פרובירט ער זיין דיפלאמאטיש.

— נו, וועט איהר האבען נאך איינע! — לאזט איהם דער נאצי זיך נישט ארויסדרעהען.

— פערגעסט נישט, אז דער „פעלקישער בעאבאכטער“ איז איצט א רעגירונגס־צייטונג.

— יא!... — שטאמעלט דער יוד — אבער...

— קיין אבער! — איז דער נאצי שטייף אין זיין פארערונג. — איהר זענט ביי מיר אויף דעם צעטעל אלס צוקונפטיגער אבאנענט און איהר מוזט זיך אבאנירען פאר אונזער צייטונג!...

— אפילו ווען איך בין א יוד! — ווערט דער דאקטאר מיט אמאל געוואגטער.

— אפילו ווען איהר זענט א יוד! — איז דער נאצי אפיציעל און שטרענג. — א דאקטאר צו זיין איצט אין דייטשלאנד, מיינט צו פראקטיצירען עפענטליכע געזעלשאפטליכע ארבייט, מעגשען פון פערשידענע שיכטען. איהר מוזט פאר זיי האבען אין אייער ווארט־צימער דעם „פעלקישען בעאבאכטער“. אונזער צייטונג מוז ליגען אויף אייער טיש כל זמן איהר האט נאך דאס רעכט צו פראקטיצירען מעדיצין אפילו אלס פריוואטער דאקטאר.

— איז עס אן אפיציעלע פעראָרדנונג? — שטעלט זיך דער דאקטאר איין צו ארגומענטירען.

— עס איז נישט קיין אפיציעלע פעראָרדנונג פון דער רעגירונג, אבער עס איז א פעראָרדנונג פון אונזער פרעסע־און־פראפאגאנדע אמט פון דער פארטיי — לאזט איהם דער נאצי וויסען.

ער צייגט דעם דאקטאר, אז ער איז ווירקליך א בעפולמעכטיגטער פון דעם פרעסע־אמט פון דער נאציאנאל־סאציאליסטישער פארטיי און געהט אין א פאר מינוט ארום ארויס פון דעם דאקטאר׳ס הויז א צופרידענער.

דער יודישער דאקטאר האט אבאנירט פאר זיינע פאציענטען דעם „פעלקישער בעאבאכטער“, וואס שפייט יעדען פרימארגען גיפט און גאל געגען יודען.

אנאנדער ברירה האט ער געהאט!..

• • •

אין דער ביורא פון א יודישער אויסלענדי־שער הילפס־ארגאניזאציע אין בערלין.

צוויי נאציס שטעלען זיך אריין מיט א פאק גרויסע היטלער־פארטרעטען:

— אונזער פערלאג האט נאר־וואס ארויסגעלאזט א גרויסען פארטרעט פון רייכסקאנצלער היט־לער, וואס וועט דארפען העגגען אין יעדער אנ־שטאלט. מיר ערווארטען, אז איהר וועט אויך ביי אונז קויפען אזא פארטרעט צום אויפהענגען...

דער דירעקטאר פון דער ארגאניזאציע — אן אויסלענדישער יוד — קוקט אויף די צוויי נאציס, זעהט, ווי זיי זענען גרייט ארויסצונעמען פון דעם פאק א פארטרעט צום פערקויפען, און וויל זיי פערשפארען די ארבייט.

— אונזער ביורא — לאזט ער זיי וויסען — איז אן אויסלענדישער. עס העגגען ביי אונז נישט קיין פארטרעטען.

— אבער אייער ביורא איז אין בערלין, — ארגומענטירען די נאציס. — און בערלין איז דייטש־לאנד. איהר מוזט ביי אייך אויפהענגען דעם פאר־טרעט פון אונזער דייטשען רייכסקאנצלער!

— ביז איצט האבען מיר עס נישט געמוזט, — איז דער דירעקטאר איבערגעשפארט. — מיר עקזיסטירען שוין אין דייטשלאנד אזוי פיל יאהרען און קיינמאל האט אונז די דייטשע רעגירונג געצוואונגען אויפצוהענגען דעם פארטרעט פון א דייטשען רייכס קאנצלער ביי אונז. איך גלויב, אז די איצטיגע דייטשע רעגירונג וועט אונז אויך נישט צווינגען.

— צווינגען, — פערלירען זיך די ביידע נאציס און קוקען זיך דורך צווישען זיך. — צווינגען וועלען מיר אייך נישט, אבער איהר ווייסט דאך... עס איז א פראגע פון לאיאליטעט... מיר האבען דאך נאך אלעמען א רעכט צו פערלאנגען, אז אן אויסלענ־דישע ארגאניזאציע זאל אויסדריקען צו אונזער רעגירונג איהר לאיאליטעט, דורכדעם וואס זי וועט אויפהענגען די בילד פון אונזער רייכסקאנצלער ביי זיך אין קאנצעלאריע!

זיי קוקען זיך דערוויל ארום אויף די ווענט און זעהען דארט ווירקליך נישט קיין שום בילדער.

— איז ווילט איהר טאקע נישט האבען דער היטלער׳ס בילד ביי זיך אין קאבינעט? — פרעגען זיי איבער דעם יודישען דירעקטאר, ווען זיי שטעהען שוין ביי דער טיר גרייט אויף ארויסצוגעהן.

— דערוויל נישט!..

די נאציס געהען אוועק ענטוישטע און אומצו־פרידענע. דאס ערשטע מאל, וואס זיי געהען ארויס פון ביורא מיט ליידיגען...

דאס לעבען אין ארץ־ישראל

(לעצטע ידיעות פון יודישען טעלעגראף אגענטור)

גרינדונג פון א יודען־פריינד־ליכער פארטיי אין עבר־הירדן

ירושלים. דער פיהרער פון דער העלער־גאציע פון עבר־הירדן שייכען, וועלכער האט לעצ־טענס קאנפערירט מיט די יודישע פיהרער בנוגע דער יודישער קאלאניזאציע אין עבר־הירדן. מיט־קאל פאשא פאיס האט געגרינדעט א נייע יודען־פריינדליכע פארטיי אין עבר־הירדן א. נ. „ירדן־ברודערשאפט“.

די ווירטשאפטס קאנפערענץ, וואס איז צונויפ־גערופען געווארען דורך מיטקאל־פאשא איז דורך דער רעגירונג פון עבר־הירדן פערבאטען געווא־רען. די דאזיגע קאנפערענץ האט געזאלט זיינען אלס דעמאנסטראציע געגען צוזאמענפאהר פון די נאציאנאליסטען אין עבר־הירדן, וואס איז גלייכצייטיג פארגעקומען.

דער הויך־קאמיסאר סער ארטור וואוקאפ קומט צוריק קיין א״י

ירושלים. די שוועסטער פון הויך־קאמיסאר סער ארטור וואוקאפ, פרוי האר אין די טעג געשטארבען אין לאמדאפ. דער הויך־קאמיסאר וועלכער איז מיט א צייט צוריק אפגעפאהרען קיין לאנדאן צו זיין קראנקער שוועסטער, ווערט די טעג ערווארט אין א״י.

ענגלישער פאליציאנט ענטזאגט זיך צו שטעהען אויף דער וואך ביים דייטשען קאנסולאט אין ירושלים

ירושלים. דער דייטשער קאנסולאט אין ירושלים ווערט איצט בעוואכט דורך 6 ענגלישע פאליציאנטען. ווי די פרעסע טיילט מיט האט אן ענגלישער פאליציאנט, וועלכען מען האט געשיקט צו שטעהען אויף דער וואך ביים דייטשען קאנסו־לאט, געבעטען מען זאל איהם בעפרייען פון דער דאזיגען פליכט, ווייל זיין פאטער איז דער׳הרג׳עט געווארען דורך די דייטשען בעת דער מלחמה און ער וויל דעריבער די דייטשען נישט בעשיצען.

דיסטריקט - קאמיסאר פון נצרת בעווארפען מיט שטיינער דורך אראבער

ירושלים. דער דיסטריקט - קאמיסאר פון נצרת האט פאהרענדיג די טעג נישט ווייט פון נהלל מיט אן אויטא בעמערקט געוואָרען, ווי אַראַ־בישע פאסטוכער האבען פערנומען יודישע פעל־דער. דער דיסטריקט־קאמיסאר האט אפגעשטעלט דעם אויטא און אויפגעפאדערט די אראבער צו פער־לאזען די פעלדער. אלס ענטפער אויף דער אויפ־פאדערונג זענען די אראבער בעפאלען דעם די־סטריקט־קאמיסאר און בעווארפען איהם מיט שטיי־נער. מיט א צייט שפעטער איז אנגעקומען פא־ליציי, וועלכע האט ארעסטירט א ריהה איבערפאלער.

בילדער־אויסשטעלונג
פון אסתר קארפ
אין לאקאל פון „בני־ברית“
פיעטריקאווער 90
איז אפען
טעגליך פון 11 ביז 8 אווענט
זונטאג פון 11 ביז 5 נאכמיטאג

ארטאפעדישער אנשטאלט
בראטעזען, גארסעטען, א ר־טאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאט־פוס־איינלאגען בעגען פיס־שמערצען אלס נאך גיפס־אבדרוק.
Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović
פיעטריקאווער 119, טעל. 231-81

א נאכט אין א קלויסטער אין שפאניען

וואו מען האט אמאל געפייניגט יודען

(פון א רייזע איבער שפאניען)

פון ה. לאנג

דער שטיין וועט אריינגעגעבען ווערען אין׳ם סעווילער מוזעאום.

און נאך לשון־קודש־ווערטער אין׳ם זעלבען צימער מיט די צונויפגעטראגענע מאנומענטען. עט־ליכע קריסטוס־צלמים מיט אן איבערשריפט איבער קריסטוס׳עס קאפ:

„זה ישוע בנצרי מלך היהודים“...

אזעלכע צלמים זענען אמאל געשטאנען אויף וועגען און פעלדער צווישען שטעט אין שפאניע. אויך די צלמים וועלען אוגיכען אריינגענומען ווערען אין סעווילער מוזעאום.

א גאנצע דעקלאראציע, אויסגעקריצט אויף מעש, איז געווען אין׳ם זעלבען צימער פון קאטעד־ראל — א דעקלאראציע אויף שפאניש געגען יו־דען, אז זיי וועט נישט זיין ערלויבט צו זיין דאק־טוירים. מ׳האט דאס געפונען אין אן ארכיוו פון א מאנאסטיר אין סאראגאסא, וואס איז געווען איינע פון די גרויסע יודישע שטעט אין שפאניע. דעם דאטום אויף דער דעקלאראציע איז „יאהר 1486“. היטלער איז הונדערטער יאהרען צו שפעט.

• • •

אנ׳ארט אין׳ם קאטעדראל רופט ארויס גע־לעכטער. אזוי ווי אריינגערוקט אין א לאך. ליגען איינע אויף די אנדערע עטליכע קליינע טשעמאַ־דאנטשיקעס, דארטען זענען פערפאקט די ביינער פון „פעדרא דער פייניגער“, ווי ער איז בעקאנט

אין דער געשיכטע פון שפאניע. געפייניגט האט ער זיין ווייב. זיין הויף איז געווען פול מיט אויסגע־לאסענהייט. עס איז אין קאטעדראל פערשריבען אז ער איז געווען א יודיש ק״נ. זיין מאמע, ד״י קעניגין מאריא, איז אין דער אמת׳ען נישט געווען זיין מאמע. זי האט איהם גע׳גנב׳עט פון א וויגעלע פון א יודישער מוטער. זי האט געמוזט צושטעלען איהר מאן א יונגעל, די קעניגין מאריא; זי האט אבער געבוירען א מיידעל; האט זי אריינגעווארפען אין דער יודישער וויגעל איהר מיידעל. און אויסגעבייטען דעם יודישען יונגעל, און פון איהם איז דאס געווארען „פעדרא דער פייניגער“. אין די טשעמאדאנטשיקעס ליגען אי זיינע ביינער, אי זיין פאלשער מאמע׳ס ביינער, און די ביינער פון זיינע ווייבער און געליבטע און זייערע קינדער. איהר ווילט לאכען אבער איהר כאפט זיך, אז עס איז דאך א מערקווירדיגקייט, וואס מענשליכע ביי־נער האלטען זיך אויף יאהרהונדערטער, און איהר קענט נישט לאכען, ווייל די שאטענס פון קאטעד־ראל פערכאפען אייך ווידער, און איהר געפינט זיך צווישען צלמים און ווערסענע ליכט, און איהר זעהט עטליכע הונדערט גלחים אין שווארצען לי־גען אויף די קני, און ביי זיי איז דאס איצט אי תפילה, אי פראטעסט.

האלטען מיט זיי קען איך נישט. זיי ווילען מאנארכיע; זיי ווילען, אז איצטיגע דורות זאלען זיין ווי דיעניגע מיט דורות צוריק, פייניגער פון אנדערש־גלויביגע. ווען איך בין ארויס פון קא־טעדראל, בין איך געגאנגען זוכען די ערטער פון יענע דורות.

• • •

טריאנא, איצט דער ארבייטער־קווארטאל פון סעוויל, דער ארימסטער, גלייך נאכ׳ן בריק איי־בער׳ן טייך, וואס זיינע וואסערען זענען נישט איין מאל רויט געווארען פונ׳ם בלוט פון געשטאכע־נע יודען אין דעם קלויסטער סאנטאנא, אונטען אין זיינע קעלערען — אט דא איז דאס געווען.

דא האט מען יודען געווארגען, דא האבען יודען געשריען צו די הימלען; פון דאנען האט מען זיי געשלעפט צו די פייערען, דייערע קעפ אן צלמים געשלאגען; דא אין די קעלערען.

פון גרויסע, קאלטע, גלאטע שטיינער, אלט יאהרהונדערטע, איז דער באדען פון די קעלערען. איך בין איבער זיי געגאנגען, גאט, וואס פאר א שאטענס איבער זיי — די אינקוויזיציע־קאמערען, די אינקוויזיציע־טורמעס. און אין יעדען ווינקעל פון די ווענט אין די קעלערען גרויסע צלמים און קריסטוס אויף זיי.

די איצטיגע ארימע אפהיטער פון קלויסטער האבען זיך נעבעך דערשראקען, ווען איך בין גע־קומען מיט א פארשטעהער פון דער „אקציאנס קאמיטע“ פאר דער רעפובליק דורכצוזעהען די אינקוויזיציע־קעלערען פון סאנטאנא טריאנא. א פאטער און א מוטער און א טאכטער זענען גע־זעסען אין א טונקעלען קארידאר פון קלויסטער און געגעסען אנ׳ארימען מאלצייט. זיי האבען נעבען געמיינט, אז די רעפובליק איז געקומען פערמאכען דעם קלויסטער. אט אזוי האבען אמאל זיך דער־שראקען און געשארט אין די ווינקעלען פלוצלונג בעקוכטע יודען. איך האב אבער דעם שרעק פון

די איצטיגע אפהיטער פונ׳ם סאנטאנא־קלויסטער אויסגעקויפט מיט עטליכע פאזעטעס.

די שטיבלעך פון גאנץ טריאנא זענען אהן פענסטער, און גאנצע פאמיליעס וואוינען אין אנ־איינציגען קליינעם צימער׳ל. דארטען וואוינען אויך מענער־שניידער און טאבאק־ארבייטער פון עטלי־כע ארימיגע גרויסע שעפער. אמאל זענען אויך גאנצע שטיבלעך דא געשטאנען. שפאניע בייט זיך נישט מיט זאכען פון איהר אינערליכען לעבען. און מען זאגט מיר, אז ספעציעל סעוויל איז אזוי. אין סעוויל זיצט אויפ׳ן רעכטען מיטען גאס „ליר־בער־טאד“ א בריף שרייבער, אזוי ווי מיט דורות צוריק. ער שרייבט בריף פאר אזעלכע, וואס קענען נישט שרייבען. אנ׳אלטער מאן מיט א פעסטער קלאר־ער האנט־שריפט איז געזעסען ביי א טישעלע. לעבען איהם איז געשטאנען אנ׳איינגעבויגענע פרוי איינגעוויקעלט מיט א שווארצען שאל איבער׳ן קאפ; איהם יעדע ווילע וואס געזאגט, און ער האט געשריבען. זיי האבען זיך געפונען לעבען א מאנומענט מיט אנ׳אפגעהאקטען קאפ דורך דער רעוואלוציע.

• • •

איך בין געגאנגען פון טריאנא צו א מאנאס־טיר, וואו מ׳האט מיר געזאגט, אז מ׳האט פון דארטען גיט א פאר טעג צוריק ארויסגענומען שטיינער פון די ווענט מיט פסוקים פון תהלים אויסגעקריצט אויף זיי, און פון דארטען צו דעם קלויסטער „סאנ־טא מאריא דע בלאנקא“, וואס איז אמאל געווען א שול, און ס׳איז נאך דארטען קענטיג דער ארט פונ׳ם ארון קודש פון עטליכע הונדערט יאהר צוריק, און דערביי ווידער פסוקים פון תהלים אויף די ווענט, אפשר די זעלבע פסוקים, וואס די געצעהלטע סטא־לער יודען האבען איצט געזאגט פאר דייטשלאנד.

(ס ו ף).

געשטאָרבען אַ ציוניסטישער וועטעראַן אין ווין

דעם 28. מאַי נאָכמיטאָג איז פאָרגעקומען די קבורה פון לייבל טויבעס, הונדערטער מענשען זענען געקומען אויפ'ן בית-עולם אָפּגעבען דעם לעצטען כבוד דעם לאַנג-יעהריגען פיהרער, וועלכער האָט דעם אמת'ן, וואָה'ען הערצל-ציוניזם געטראָגען אין די ברייטע יודישע מאַסען.

וועלכער ציוניסט קען נישט דעם נאָמען לייבל טויבעס? אַ ערך פון אַ האַלב יאָהר הונדערט האָט לייבל טויבעס געווירקט פאַר דער ציוניסטישער אידעע. פופציג יאָהר איז לייבל טויבעס געווען אַ מוטיגער, אונערשראָקענער קעמפער. פופציג יאָהר האָט לייבל טויבעס אויפגעטרייסעלט די יודישע מאַסען און זיי געפיהרט צו דעם וועג פון הערצלס יודענשטאַאַט.

דער פערשטאָרבענער האָט מיט אַ פּאָר חדשים צוריק געפייערט זיין 70-יעהריגען יובל. קוקענדיג אויף דער מאַסען-וואַנדערונג קיין פּאַלעסטינא, האָט ער נישט איינמאָל מיט אַ טרויעריגען, וועהמוטיגען אויסדרוק אין זיין פנים זיך בעקלאָגט, פאַרוואָס ער, דער פאָרקעמפער פונ'ם ציוניזם, האָט נישט די זכיה אַרויפצופאָהרען קיין א"י, אין דעם לאַנד, פאַר וועלכען ער האָט זיין גאַנץ לעבען געלעבט.

לייב טויבעס שטאַמט פון אַ רבישער משפחה, אין וועלכע ס'געפינען זיך דער יאַסער גאון, די רבים פון אָטיניא, זשיטאָמיר, האָזלאַ, און אַפילו דער בעל-שם.

אַלס געבילדעטער יונגערמאַן איז לייבל טויבעס געווען אָנגעשטעלט אין אַ יודישע באַנק אין טשערנאָוויץ. אין יאָהר 1890 האָט ער אַרויסגעגעבען די ערשטע יודישע בלעטער: „העם", „פאָלקסבלאַט", א. אַ. לייבל טויבעס איז געווען דער ערשטער, וועלכער האָט געשטרעבט, אַז די יודען אין מזרח-גאַליציען זאָלען איינשרייבען אין די קאָנסקריפּציע-ליסטעס די יודישע נאַציאָנאַליטעט, די יודישע אומגאַנגסשפּראַך. מיט דעם דאָזיגען אַרויסטריט איז לייבל טויבעס געווען דער ערשטער אויף דער וועלט. הערצלס „יודענשטאַאַט" האָט ער איבערזעצט אויף יודיש אין זיין בלאַט, און האָט די איבערזעצונג דערנאָך אַרויסגעגעבען אין אַ בראָשור. לייבל טויבעס איז געווען דער איינציגער יוד צווישען די „דייטשען" שטאַנד, ציפּפער, א. א. וועלכע

(פון אונזער קאָרעספּאָנדענט)

האָט פערמיטעלט דעם מערב-ציוניזם צו די מאַסען פון גאַליציען.

פאַר דער מלחמה האָט לייבל טויבעס אַרויסגעגעבען אין קאָלאָמיי און אין טשערנאָוויץ אַ יודיש פאָלקס-וואָכען-בלאַט. לייבל טויבעס איז דאָס געווען, וועלכער האָט אין עסטרייך און אין גאַליציע אָרגאַניזירט דעם שקל, דעם פערשלייס פון קאָלאָניאַל באַנק-אַקציעס, און אויך דעם נאַציאָנאַל-פאָנד. ווען לייבל טויבעס איז אין דער צייט פונ'ם קריג געקומען קיין ווין, איז ער געווען אַ פאָרשטעהער פון כמעט אַלע מזרח-יודישע ציוניסטישע פעראיינען און אָרגאַניזאַציעס, מיט אַ סך טויזענדער מיטגלידער, און נישט בלויז אין קריג, נאָר אויך נאָך דעם איבער-קעהרעניש אין עסטרייך. כמעט ביי אַלע קאָנגרעסען האָט מען געזעהען די בעקאַנטע געשטאַלט פון לייבל טויבעס, ער איז געווען פערטרעטען ביי אַלע עסטרייכישע לאַנדעס-קאָנפערענצען אין קראָקא, אָלמיץ, פּראַג, ווין, לעמבערג א. אַ. היות ווי די גאַליצישע ציוניסטען האָבען זיך נישט געוואָלט אַנשליסען אַ יאָהר לאַנג צו הערצלס מערב-ציוניזם, איז לייבל טויבעס געווען דער מענש, וועמען דער „אַנשלוס" איז געלונגען.

ד. שמיד.

אונטער'ן דעקמאַנטעל פון דיפּלאָמאַטישע מאַנעוורען
ווערט אין דייטשלאַנד פאָרטגעזעצט דער אַנטי-יודישער באָיקאָט

אינסבּרוק, (יט"א) דאָס צוריקשטעלען אין זייערע רעכט געוויסע קאַטעגאָריעס פון יודישע יוריסטען, וואָס ווערט מיטגעטיילט דורך דער דייטשער פּרעסע, איז נישט מעהר ווי אַ דיפּלאָמאַטישער מאַנעווער, כדי צו בערוהיגען די עפענטליכע מיינונג אין אויסלאַנד. פאַר די געטראָפענע יודישע יוריסטען האָט דאָס נישט קיין שום פּראַקטישע בעדייטונג. נישט נאָר די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישע אָרגאַניזאַציעס בעפעהלען אָפען זייערע מיטגלידער פון אַלע דייטשע פירמעס נישט צו בעשעפטיגען קיין יודישע יוריסטען. נאָר אַפילו עפענטליכע קערפּערשאַפטען ווי שטאָטישע זעלבסטפערוואַלטונגען האָבען "צירקולאַריש פעראָרדענט אַלע שטאָטישע אינסטיטוציעס זיך נישט צו בענוצען מיט קיין יודישע יוריסטען, כדי „אָפּצוהיטען די ריינקייט פון די דייטשע געריכטען".

די בערלינער שטאָט - פערוואַלטונג, וואָס דינט אַלגעמאָל אַלס ביישפּיל פאַר די פּראָווינץ שטעט, האָט פערעפענטליכט אַנ'אָפיציעלען קאָמוניקאַט אונטערגעשריבען דורכ'ן רעגירונגס-קאָמיסאַר האָפמאַן, דאָס אַלע אונטערגעאָרדענטע אינסטיטוציעס טאָרען נישט אַנגאַזשירען קיין יודישע יוריסטען, דער קאָמוניקאַט ענטפּלעקט אויך, דאָס די שטאָט-פערוואַלטונג האָט אויסגעאַרבייט אַ ליסטע פון ריין - אַרישע יוריסטען, צו וועלכע די שטאָטישע אָרגאַניזאַציעס דאַרפען זיך ווענדען. די דאָזיגע ליסטע ווערט איצט שוין אַנולירט, ווייל ווי עס ווערט געזאָגט אין קאָמוניקאַט, איז „דער ציל שוין דערגרייכט געוואָרען". פון איצט אָן זענען שוין די שטאָטישע אינסטיטוציעס נישט געבונדען מיט דער ליסטע און קענען פריי וועהלען אַדוואָקאַטען מיט'ן בעדינג אָבער, דאָס זיי וועלען אַנגאַזשירען אויסשליסליך אַרישע און נאַציאָנאַליסטישע יוריסטען.

דער לעכערליכער פּאַרס מיט'ן אַזי. גער. צוריקשטעלען אין די רעכט די יודישע יוריסטען ווערט נאָך מעהר קלאָר אין צוזאַמענהאַנג מיט די ערקלערונגען פון יוסטיץ-מיניסטער אויף דער קאָנסטיטואַנטער פערזאַמלונג פון יוריסטען און געריכטס-בעאַמטע, וואָס האָט געשאַפען אַ נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישען פערבאַנד

ווער ווערט אַלץ בעצייכענט אַלס „נישט-אַריער" אין דייטשלאַנד

פראַנקפורט (יט"א) לויט דער פעראָרדענונג פון דער לייטונג פון די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען אין העסען דאַרפען דורכגעפיהרט ווערען פאָרשונגען וועגען אַלע נייע מיטגלידער, וואָס זענען אַנגענומען געוואָרען אין דער פּאַרטיי נאָך דעם 30-טען יאַנואַר 1933. אַלס נישט אויפנעמעס פעהיג ווערען בעצייכענט פערזאָנען פון נישט-אַרישער ראַסע, אויפן גרונד פון די איצט-פערעפענטליכטע ריכטליניען ווערען אַלס „נישט-אַריער" בעטראַכט אויך פערזאָנען, וועלכע האָבען פערהייראַטעט מיט יודען אָדער אונטערהאַלטען מיט זיי געזעלשאַפטליכע בעציהונגען, ווי אויך פערזאָנען, וועלכע זענען פּראָאינטערעסירט אין אַ נישט-אַרישען געשעפט אָדער האָבען געבראַכען דעם אַנטי-יודישען באָיקאָט.

אַמעריקאַנער צווישען-אוניווערזיטעטישער קאָמיטעט פאַר דעם יוד. וויסענשאַפטליכן אינסטיטוט

ווילנע. (יט"א) לויט דער איניציאַטיוו פון דעם וועלט-בערוהמטען אַנטראָפּאָלאָג, עדוואַרד סאַפּיר, פּראָפעסאָר פון אַנטראָפּאָלאָגיע און לינגוויסטיק אין דעם יעיל-אוניווערזיטעט, האָט זיך געשאַפען אַ קאָמיטעט פון יודישע געלעהרטע און וויסענשאַפטלער אין אַמעריקאַ צו שטיצען די טעטיגקייט פון יודישען וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט. אין דעם קאָמיטעט געהען אַריין אַ רייהע ערשט-ראַנגיגע געלעהרטע, פאָרשטעהער פון די בערוהמטסטע אוניווערזיטעטען אין אַמעריקאַ הערמאַן אַדלער, (אוניווערזיטעט קאַליפאָרניע), סאַלאָ באַראָן (קאָלומביאַ - אוניווערזיטעט), לעאָנאַרד בלומפיל (אוניווערזיטעט פון טשיקאַגאָ), מאַקס האַנדמאַן, (אוניווערזיטעט פון מישיגען), מעלוויל הערשקאָוויטש (נאָרטוועסטערן-אוניווערזיטעט), דזשאָזעף יאַסטראָוו (נייע שול פאַר סאָציאַלע פאָרשונגען), האַראַץ קאַלען, א. א. ראָבאַק (באָסטאָנער אוניווערזיטעט) הענרי שולץ (טשיקאַגאָ אוניווערזיטעט) לעאָ וואָלמאַן (קאָלומביאַ) א. אַנד.

דער יודישער אַקטיאָר מיכאָעלס בעצייכענט אַלס איינער פון די וועלט-קינסטלער

מאָסקווע. (יט"א) נישט אומזיסט רעכענט זיך מיכאָעלס אַלס איינער פון די טאַלאַנטפולסטע וועלט-אַרטיסטען פון אונזער צייט, האָט אין אַ שמועס מיט פאָרשטעהער פון דער סאָוויעטישער פּרעסע, געזאָגט פּאָל גזעלל, גענעראַל-סעקרעטאַר פון דער אינטערנאַציאָנאַלער פעדעראַציע פון טעאַטערס און טעאַטער-קריטיקער, נאָכדעם ווי ער איז בייגעווען אויף אַ פאָרשטעלונג אין מאָסקווער יודישען מלוכה-טעאַטער מיט מיכאָעלס'ן אין דער הויפּט-ראָל. די קונסט פון זשעסט און גרים זענען ביי איהם דערפיהרט צו אַנ'אומדערגרייכבאַרע הויך. זיינע געשטאַלטען דערמאָנען אָן די געניאַלע שאַפונגען פון רעמבראַנדט.

מיכאָעלס איז דער קינסטלערישער אָנפיהרער פון יודישען מלוכה-טעאַטער אין מאָסקווע. גלייכצייטיג נעהמט ער אַנטייל אין קינאָ-טעאַטער.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספּעציאַליסט פאַר
אוירען, נאָז, האַלז און לונגען - קראַנקהייטען
11 ליסטאָפּאַד 9 (קאָנסטאַנטינער)
טעל 127-81
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעהמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17
פון 11-1 און פון 2-3 נאָכמ.

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-
קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע-בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.
אַלע אַרט גאַלוואַניזאַציע.
נעמט אָן פון 8—11 און 4—8 אָוו. זונטאָג פון 9- 1 בייטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע - לעטשניצע-פּרייזען.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 216-90
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע. אַלע אַרט גאַלוואַניזאַציע, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8—2 און פון 5-9 אָוונד
בעזונדערע וואַרטע-צימער פאַר פרויען.

צוויי שוועסטער
איינע איז די מאַמע פון צאַר ניקאָלאַי און די צווייטע די מוטער פון ענגלישען קעניג

מיט אַ קורצער צייט צוריק איז געשטאָרבען גראָספירשט אַלעקסאַנדער, וועלכער איז געווען אַ קוזין פון קעניג דזשאָרדזש פון ענגלאַנד און פון ניקאָלאַי דעם 2-טען פון רוסלאַנד.

אין אַנ'אַרטיקעל וואָס איז ערשינען איצט, נאָך זיין טויט, אין אַ פּאָפּולערען ענגלישען זשורנאַל, בעשרייבט ער די טראַגעדיע פון צוויי שוועסטער, די פרוי פון אַלעקסאַנדער דעם 3-טען מאַריאַ פיאָדאָראָוונאַ און די פרוי פון עדוואַרד דעם 7-טען פון ענגלאַנד, וועלכע זענען ביידע געווען די קינדער פון דעם קעניג פון דענעמאַרק.

די צוויי שוועסטער זענען געווען פעררעכענט אַלס די שעהנסטע פרויען אין אייראָפּע און ביידע האָבען דערלעבט אַ טיפען עלטער.

פּרינץ אַלעקסאַנדער דערציילט אין שפּאַס, אַז ווען מ'האָט איהם געפרעגט, וואָס זיין שוויגער-מוטער מאַריע מאַכט, ווי זי פיהלט זיך, האָט ער שטענדיג געהאַט דעם זעלבען ענטפער, „זי פיהלט זיך גוט, זי האָט אָקאָרשט בעקומען אַ בריף פון איהר שוועסטער".

אין יאָהר 1860, ווען ביידע שוועסטער, זענען נאָך געווען יונגע מיידלעך, האָט קיינער נישט געוואוסט, וועלכע פון זיי וועט אַריינפאַלען צום פּרינץ אָוו וויילס, און וועלכע צום רוסישען „נאַסלעדניק". דאָס האָבען נישט געוואוסט די מיידלעך און אויך נישט די יונגעלייט, עס איז נישט געלעגען אין דייער מאַכט צו בעשליסען ווער מיט וועמען עס זאָל חתונה האָבען. די טאַטעס און מאַמעס פון די דאָזיגע יונגעלייט האָבען געהאַט צו זאָגען וועגען דעם און די שדכנים זענען געווען די אַמבאַסאַדאָרען, די פערטרעטער פון די לענדער, זיי האָבען אונטערהאַנדעלט, זיי האָבען אינטריגירט און דורכגעפיהרט דאָס, וואָס עס איז זיי געפעלען, אונטער דעם אויסרייד, אַז די האַנדלען אין די אינטערעסען פון זייערע לענדער.

מאַריע איז פערלאָבט געוואָרען צום רוסישען נאַסלעדניק ניקאָלאַי אַלעקסאַנדראָוויטש. ער איז געווען דער עלטסטער זוהן פון אַלעקסאַנדער דעם 2-טען, וועלכען די רוסישע רעוואָלוציאָנערען האָבען אַרייבערגעשיקט אויף יענער וועלט דורך אַ באָמבע.

נאָר עס איז נישט בעשערט געווען דעם יונגענמאַן, וועלכער וואָלט געווען דער רוסישער צאַר, חתונה צו האָבען מיט דער דענישער שיינער פּרינצעסין. אַ קורצע צייט פאַר דער חתונה איז ער געהרג'עט געוואָרען אין דער צייט פון רוסיש-טערקישען קריג.

ווען עס וואָלט זיך נישט געהאַנדעלט וועגען דעם גרויסען כבוד צו ווערען די קעניגין פון אַזאַ גרויסער אימפּעריע ווי רוסלאַנד, וואָלט מסתמא מאַריע חתונה געהאַט, נאָכ'ן טויט פון איהר חתן, מיט אַ וועלכען עס איז דייטשען פּרינץ און וואָלט זיך אויסגעלעבט איהרע יאָהרען פערגעסען פון אַלעמען. אָבער דער חשק צו הערשען איבער אַזאַ גרויס פאָלק ווי די רוסען, האָט געמאַכט, אַז זי ער ברודער פון דעם פערשטאָרבענעם, וועלכער איז איצט געוואָרען דער יורש פון דעם רוסישען טראָן, זאָל מיט איהר חתונה האָבען.

אַז די צוויי שוועסטער האָבען זיך צושיידט דעם ערשטען מאָל אויפ'ן וואָקזאַל אין קאָפּענהאַגען, האָט אַלעקסאַנדראַ מסתמא מקנא געווען איהר שוועסטער. דער געדאַנק, אַז מאַריע וועט זיין די פרוי פון רוסישען צאַר, האָט געקענט אַרויסרופען קנאה ביי דער יונגער, שיינער אַלעקסאַנדראַ און עס האָט געדאַרפט געדויערן אַ גוטער האַלבער יאָהרהונדערט, אַז זי זאָל דאַנקען גאָט, וואָס עס האָט זיך געמאַכט, אַז זי האָט אויסגעקליבען ענגלאַנד און נישט רוסלאַנד אַלס איהר נייע היים.

* * *

איז די חתונה צווישען דעם רוסישען קרוין-פּרינץ און דער דענישער פּרינצעסין אָפּגעשפּילט געוואָרען און אָט אַזוי איז איהר אורטייל פערחתמעט געוואָרען. מאַריע אַליין האָט שפּעטער, אַז די קאַטאַסטראָפע איז געקומען, אָפּט בעמערקט, אַז אַזוי איז עס פערשריבען געוואָרען אין די ביכער. כאָטש זי האָט זיך זעלטען בעקלאָגט אויף איהר טרויעריגען מזל און אַז עס האָט פּאַסירט, אַז דער דלות האָט געצוואונגען קלאַפּען אין טיר ביי דער געוועזענער רוסישער הערשערין, ווען איהר אייגענעם ר. ה. גראָספירשט אַלעקסאַנדער, האָט גענומען רעדען וועגען דעם, אַז דער שיקזאַל האָט איהר גרויזאַם בעהאַנדעלט, איז זי געוואָרען אַנ'אויפגערעגטע און אויסגעשריגען, אַז זי וואָלט זיך אַפילו איצט, אין איהר גרויסען אומגליק פאַר קיין פאַל זיך נישט געביטען מיט איהר שוועסטער אַלעקסאַנדראַ. מאַריע וואָלט נישט געגומען די אַלע אינדישע פּרינצען און די דימענטען פון אַפריקע פאַר איהר רוסלאַנד.

די איז געווען זיכער, אַז פון הימעל איז בעשטימט געוואָרען, אַז זי און איהר שוועסטער זאָלען זיין אָפּגעשיידט איינע פון דער צווייטער אין משך פון אַ האַלבען יאָהרהונדערט אין אַנ'איירעפּע, וואָס איז פול מיט דיגאַמיס, מיט רעוואָלוציעס, מיט שטורמישע בעוועגונגען, און די לעצטע יאָהרען פון איהר לעבען מיט אַ צופוילטער דעמאָקראַטיע. דאָס זענען די יאָהרען פון 1863 ביז 1917. און דורך די אַלע יאָהרען האָט מאַריע געוואוסט, אַז עס איז נישט פאַראַן קיין צווייפעל אַז ליבע צווישען דעם רוסישען בער און דעם ענגלישען לייב. אַפילו אין די דריי יאָהר פון מלחמה, ווען צווישען די ביידע לענדער, רוסלאַנד און ענגלאַנד איז געווען אַנ'ענגער אָפּמאַך, אַפילו דאַן איז נישט געווען קיין צופיל ליבע צווישען די צוויי מלוכות און ווען עס איז געקומען די צייט, אַז מאַריע האָט געוואַכט פאַר זיך אַהיים, ווען זי האָט זיך אַרויסגעראַטעוועט פון רוסלאַנד, האָט מען איהר געלאָזט ווייסען גאַנץ פעסט, אַז ענגלאַנד האָט גאָר נישט צו געווינען פון דעם, וואָס מען וועט געבען אַ רוהע-פּלאַץ פאַר אַ זקנה, וואָס האָט זיך אַמאָל גערופען די צאַרינא פון רוסלאַנד.

נאָכ'ן טויט פון אַלעקסאַנדראַ האָט מען געפונען צווישען איהרע פּאַפּירען אַ צוואה, אַז דעם גרעסטען טייל פון איהר ירושה זאָל זי איבער פאַר איהר שוועסטער, וועלכע איז דאַן אַלט געווען 78 יאָהר. דאָס האָט געוויזען, אַז אויך זי האָט איהר שוועסטער ליב געהאַט אויפריכטיג.

און לייענט איהר די דריי טויזענד בריף, וואָס זענען געבליבען נאָך מאַריעס טויט, דאַכט זיך איך, אַז אַלץ איז געבליבען אין די איבער-זעכציג יאָהר, פערגליווערט ווי געווען. איהר וועהט דאָרט נאָך פעסט און דאָס איז, אַז די דענישע פּרינצעסין איז געוואָרען אויף אַנ'אמת אַ רוסישע פּאַטריאָטקע. זי האָט נישט געוואָלט אַנערקענען קיין שלעכטס דאָרט וואו זי האָט געלעבט. אַזוי איז אויך געווען מיט'ן טויט פון איהר זוהן גראָרג אַלעקסאַנדראָוויטש, וואָס איז געשטאָרבען פון אויסצעהרונג און מיט'ן טויט פון איהר ערשטען זוהן ניקאָלאַי דער 2-טער און זיין גאַנצע פאַמיליע. זי האָט עס נישט אַנערקענט. קיינער פון די דאָזיגע, וועמען זי האָט געליבט און וועלכע זענען פערשוואונדען פון לעבען אַזוי ווי שאָטענס, האָבען נישט אויפגעהערט פאַר איהר צו לעבען. און איהר שוועסטער אַלעקסאַנדראַ האָט פון אָט דער שוואַכקייט אָדער שטאַרקייט געוואוסט. אין יאָהר 1920, אַ פּאָר יאָהר נאָכדעם ווי די צאַרישע פאַמיליע איז אומגעבראַכט געוואָרען אין יעקאַטערינבורג, האָט אַלעקסאַנדראַ בעמערקט:

„עס איז דער גוט, וואָס מיין שוועסטער שטופט זיך צו גלויבען, אַז ניקי (ניקאָלאַי דער 2-טער) איז טויט".

דאָס רוסישע פאָלק האָט אָט דער הערשערין אַרויסגעשפּיגען, מ'האָט אָן איהר באַלד פערגעסען. פאַר דעם רוסישען מענשען איז אָט די מאַריע פיאָדאָראָוונא פערבליבען אַ טרעמדע און דאָך זענען געווען אַ פּאָר עכט-רוסישע מענשען, וואָס זענען איהר פערבליבען טריי ביזן סאַמע סוף.

י. אבראַמסאָן.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג 13 יוני
יט סיון תרצ"ג
זון-אויפגאנג 3.15
זון-אונטערגאנג 7.57

פון האנדעלס-געריכט

פירמע „אלפאנס גאלדא" בעט א „נאדזור".—אופּאדלאשטש פון בענקע און זאכאריאש—ליקווידירט

די פירמע „אלפאנס גאלדא", מיהל-בעזיצער (טרעמבאצקא 3) האט זיך געווענדעט צום געריכט מיט א ביטע יועגען א „נאדזאר".

די ביטע וועט בעטראכט ווערען אויף דער נאהענסטער זיצונג פון האנדעלס-געריכט.

* * *

מחמת דעם, וואס די קרעדיטארען פון דער פירמע „בענקע און זאכאריאש" (גדאנסקא 91) האבען זיך נישט געשטעלט צו דער קרעדיטארען-פערזאמלונג, האט דאס געריכט דעם אופּאדלאשטש פון דער פירמע ליקווידירט.

* *

אין שייכות מיט דעם אופּאדלאשטש פון דער זשארובקעס-פאבריק „ארגאן", איז אלס סינדיק נאמינירט געווארען אדוו. רוטקאווסקי.

ווער איז פעראנטווארטליך פאר פערלעגענעם דירה-געלט?

די לאדזער ווירטסלייט זענען לעצטענס געפאלען אויף א גאר אריגינעלע המצאה: זיי פערפיהרען תביעה-פראצעסען נישט בלויז געגען אייגענטליכען לאקאטאר, נאר גלייכצייטיג אויך געגען זיין פרוי, קינדער און סובלאקאטארען, און אפילו אויך געגען די קינדער פון די סובלאקאטארען.

די אויסרעכנונג איז א פשוט'ע: אויב ביים לאקאטאר וועט נישט זיין וואס צו נעמען, וועט מען זוכען ביים סובלאקאטאר. אין פאל, ווען ביי זיי ביידע וועט איצט נישט מעגליך זיין דעם שולדיגען חוב אויפצומאהנען, וועלען דאך זייערע קינדער זיכער אמאל חתונה האבען און זיך זעלבסטשטענדיג איינארדנען, זאלען ליגען אויף זיי גרייט וויראקען, מ'וועט שוין דאן דעם צוגעמשפט'ן חוב פון זיי אפנעמען.

דער דאזיגער קליגער און פון אסעקוראציע-שטאנדפונקט גענוג בעגרינדעטער חשבון הינקעוועט אבער רעכטליך א שפאר ביסעל אונטער. קודם כל וועגען דער געזעצליכקייט פון פערפיהרען א תביעה-אקציע אויך געגען א סובלאקאטאר אויב ס'האנדעלט זיך וועגען אנ'עקסמיסיע איז אזא ווענדונג פערשטענדליך, גיים אבער וועגען א פערלעגענעם דירה-געלד חוב, טראגט נישט דערפאר קיין שום סובלאקאטאר די מינדעסטע פעראנטווארטליכקייט. אמת דער ארטיקעל 1753 פון ציוויל קא דעקס דערלאזט אפילו א דירעקטע געלד-תביעה פון הויזווירט צו א סובלאקאטאר אבער נאר אין דער מאס, וויפיל ער איז שולדיג אין געגעבענעם מאמענט דירה-געלד דעם הויפט-לאקאטאר.

דעריבער אין פאל, ווען א סובלאקאטאר ווערט מיטגעקלאגט, דארף ער זיך אומבעדינגג שטעלען צום פראצעס, בעלייגען די דערהאלטענע קוויטירונגען פאר'ן בעצאלטען דירה-געלד דעם הויפט לאקאטאר און דער פראצעס געגען איהם מוז בטל ווערען.

וואס שייך דער דערלאזבארקייט צוציהען צו א תביעה-אקציע וועגען פערלעגענעם דירה-געלד אויך דעם בני-בית פון לאקאטאר דארף פעסטגעשטעלט ווערען אנ'אנגענומער פרינציפ אין דער ציוויל-רעכט אזא סאלידארישע פעראנטווארטליכקייט פאר א רעכטליכע התחייבות קאן נישט ווערען אויסגעשטעלט, נאר מוז בפירוש דרינגען פון א געשלאסענעם אפמאך.

אלזא פאר א פערלעגענעם דירה-געלד-חוב איז פעראנטווארטליך נישט דער, וואס וואוינט אין דער דירה, נאר דער, וואס האט די דירה געדינגען און זיך מתחייב געווען צו צאהלען דירה-געלד אדער קלארער געזאגט: דעם, מיט וועמען דער דינג-אפמאך (קאנטראקט) איז געשלאסען געווארען.

יעדער פרוב אויסצוברייטערן דעם דערמאנטען כלל איז א פשוט'ע רעכטס-פערגוואלטיגונג. די אומגעזעצליך מיטגעקלאגטע קינדער פון לאקאטאר זענען אונבעדינגט מחויב זיך צו שטעלען צו די געריכטס-פערהאנדלונגען און פעררופענדיג זיך אויפ'ן געשלאסענעם מיט זייער פאטער קאנטראקט, בעטען, אז מ'זאל זיי אויסשליסען פון דער אקציע.

י. א—ד.

פאבאר פון יאהרגאנג 1912

היינט, דינסטאג, דעם 13-טען ד.ח. דארפען זיך שטעלען פאר דער קאמיסיע נומער 1 (אל. קאשטשושקי 21) די פאבאראווצעס פון יאהרגאנג 1912, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 9-טען קאמיסאריאט מיט די אותיות:

A B C D E F G

פאר דער פאבאר-קאמיסיע נומער 2 (אגראדאווא 34) די פאבאראווצעס פון יאהרגאנג 1912, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 13 פאליציי-קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף די אותיות:

I J L Ł M N O

מארגען, מיטוואך, דעם 14-טען דעם חודש דארפען זיך שטעלען פאר דער קאמיסיע נומער 1 (אל. קאשטשושקי 21) די פאבאראווצעס פון יאהרגאנג 1912, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 9-טען קאמיסאריאט מיט די אותיות:

H Ch I J K L Ł

פאר דער פאבאר-קאמיסיע נומער 2 (אגראדאווא 34) דארפען זיך שטעלען די פאבאראווצעס פון יאהרגאנג 1912, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 13 פאליציי-קאמיסאריאט

P S Sch Sz S

א חודש ארעסט פאר'ן בעליידיגען דעם מארשאל פילסודסקי

(2) דער בעלעבאס פון'ם הויז אויף אביוואטעלסקא 11 איז איינער יוזעף קאשטשאני, און אין זיין הויז האט געוואוינט אין איין צימער א געוויסער יוזעף אסעט.

אסעט האט בעוונותינו הרבים נישט געצאהלט קיין דירה-געלד, און דעריבער האט איהם קאש, טשאני פערקלאגט און עקסמיטירט.

דעם 7 מאי, ה. י. איז אסעט געקומען אין דער פאליציי און געמאלדען, אז קאשטשאני האט עפענטליך בעליידיגט דעם מארשאל פילסודסקי דערקלערענדיג, אז ער אינטערעסירט זיך מעהר מיט יודישע פרויען, ווי מיט דער ווירטשאפט אין לאנד...

אין רעזולטאט פון דער אדורכגעפיהרטער אויספארשונג איז קראשטשאני נעכטען געשטאנען פאר'ן געריכט, און האט בעקומען א חודש צו זיצען אין א „קאזשאנער" דירה.

אר, ווי שיין זי זענען!...

זי זענען דאך אזא שאנקייט, אזא פראכט!

(2) מיט אזעלכע, אדער ענליכע קאמפלימענטען האט דעם 5 אפריל ה. י. בעשאטען דער פראפעסיאנעלער גנב, דער 28-יעהריגער לייב קראשניצאווסקי די 19-יעהריגע פייגע גראסמאן, וועלכע ער האט געטראפען אין ווארט-זאל פון קינא „קאפיטאל".

דער בחור האט זיך צוטרילערט אין די קאמפלימענטען, ווי א יוגענדליכער קאנאריק, און אז דאס מיידעל איז שוין געווען א ביסעל בערוישט פון די מייגונגען וועגען איהר שענקייט, שלאנקייט און עלעגאנט, האט דער יונג — איינס-צוויי — אומבעמערקטערהייט אפגעשניטען איהר פון די פאסקעס דעם האנדבייטעל אין וועלכער עס זענען געלעגען פונקט ל"ו... 36 זלאטעס במזומן.

דער שלים-מזל האט אבער געוואלט, אז דאס פריילין זאל זיך וועלען פונקט אפווישען די נאז, אדער כתם א ניס-טון, ד. ה. אז דאס, וואס דער פאצעט רעדט אלץ איז אמת ויציב, און זי האט אויסגעשטרעקט די האנט צום בייטעל, און — זעה נאר א מעשה... די פאסקעס זענען הינגען, און דער בייטעל דרינען...

— געוואלד... וואס איז דאס-דא ?!!

האט מען דעם יונג נאכגעיאגט, און געכאפט.

וואס האט ער נעבעך געהאט צו טון? גיין לייקענען, אז מ'וזעט דאך טשארנא-נא-ביאלא...

וואס איז דא דא א סך צו שמועסען: נעטען איז ער געשטאנען פאר'ן געריכט, און אזוי ווי עס זענען גענומען געווארען אין אכט זיין לאנג-יעהריגע כלל-טועריש טעטיגקייט אויפ'ן געביט פון גנבות — האט ער בעקומען צו זיצען — פונקט 2 יאהר.

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20 טעל. 213-84

היינט, דינסטאג, דעם 13-טען יוני, 9 אווענד

איינציגער ווארט=קאנצערט

פון מייסטער

הערץ גראסבארד

(נאכ'ן צוריקקומען פון אויסלאנד)

אין פראגראם: מ. נאדיר, לוצקי, שלום-עליכם, י. ל. פרץ, ק. מאלאדאווסקא, ע. שטיינבערג.

בילעטען פון 70 גראשען שוין צו בעקומען אין דער קאסע פון פילהארמאניע.

די גרויסע פייערלעשער=פייערונגען אין לאדז

שבת און זונטאג וועט אין לאדז פארקומען א גרויסער פאראד פון פייערלעשער פון שטעט און שטעטלעך אין דער גאנצער וואיעוואודזטווע. די דאזיגע צוויי טעג וועלען זיין אויסגעפולט מיט פייערלעשער-אטראקציעס, וועלכע לאדז האט נאך ביז איצט נישט געזעהען, די דאזיגע צוויי טעג דארפען ווייזען, אז די אויסבילדונג פון די פייערלעשער אין דער לאדזער וואיעוואודזטווע, הגם די לאדזער געזעלשאפט האט ווייניג געשטיצט די דאזיגע וויכטיגע אינסטיטוציע.

די פייערלעשער וועלען שבת און זונטאג בעווייזען, אז זיי פערשטעהען די ערנסטקייט פון זייער אויפגאבע און זענען גרייט זיך מקריב צו זיין פאר דער בעפעלקערונג בעת א שרפה-געפאהר.

אויף דעם פייערלעשער-צוזאמענפאהר אין לאדז קומען טויזענדער מענשען פון אלע ווינקלען אין דער וואיעוואודזטווע. אין די פערמעסטונגען פון די פייערלעשער נעהמען אנטייל 800 פערזאן.

ביליגע אויספלוגען קיין פראנקרייך

פערקירצט די רייזע-צייט קיין פאריז

פון 15 מאי אן דויערט א רייזע פון ווארשא קיין פאריז מיט'ן נארד-עקספרעס מיט 45 מינוט קירצער. דער אפפאהר פון ווארשא קומט פאר 12.35, דאס אנקומען קיין פאריז — צומארגענס 11.25. די דאזיגע פערבינדונג גיט די מעגליכקייט אדורכצופאהרען די רייזע ווארשא — פאריז אין 26 שעה, דערביי פערבינענט דער פאסאזשיר אין צוג נאר איין נאכט.

דאן איז פערהאן נאך א צוג, וועלכער געהט אפ פון ווארשא 19,25 און קומט קיין פאריז — 21,25.

די דירעקציעס פון די פראנצויזישע באהןבעהנען און אויך די בעלגישע בעהנען, זארגענדיג פאר דער ענטוויקלונג פון טוריסטיק, האבען בעשלאסען איינצופיהרען א 30 פראצ. הנחה אויף דער טראסע הערבעסטאל (בעלגיש-דייטשע גרענ'ץ) — פאריז פאר אויספלוגען און גרופּעס, וועלכע בעשטעהען מינדעסטענס פון 15 פערזאן. דער פרייז פון א הנחה-בילעט 2-טע קלאס מאכט אויס 32,26 זל., 3-טע קל. — 19,92 זל.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעצ. פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנקה.
צעגעלניאנא 7, טע. 141-32.
נעהמט אן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 5—8 אווענד, זונטאג פון 9—11 בייטאג.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. פאטאש (פלאץ קאשטשעלני 10) א כארעמזא (פאמארסקא 12), ע. מילער (פיעטריקאווער 46), מ. עפשטיין (פעטריקאווער 225) ז. גארטשיצקי (פשעיאזד 59), פ. אנטאניעוויטש (פאביאניצער 50).

צוויי „האנדווערקערינס"

זיי טרעפען פון דער האנד, און האבען לאנגע הענד...

(2) די צוויי ציגיינער-מיידלעך, די 16-יעהריגע העלענא סאדאווסקא און איהר חבר'טארין מאריאנא פיאדאראוויטש, זענען נעכטען געשטאנען פאר'ן געריכט, אלס בעשולדיגטע אין ארויסגנבענען ביי א געוויסער זאפיא וויטשארעק (דאלנא 4) בעת'ן טרעפען איהר פון האנד — 15 זלאטעס אין מזומן-געלד.

דאס מאל פונקט האבען די יונגע ציגיינערטעס נישט געטראפען, און זיי וועלען זיך מוזען אפזאגען אויף 3 חדשים פון דעם וואנדער-לעבען, בעזעצענדיג זיך אויף דער דאזיגער צייט אין דער טורמע.

אלגעמיינע פערזאמלונג פון „התחיה"

די טעג איז פארגעקומען די אלגעמיינע פערזאמלונג פון דער ראדיקאל ציוני. ארג. „התחיה" אין לאדז. די פערזאמלונג עפענט דער פארזיצענידער מאג. א. בראוערמאן, וועלכער האלט א לענגערען רעפעראט וועגען דער איצטיגער לאגע פון די יודען אין דער וועלט בעזונדערס אין דייטשלאנד. און וועגען די אויפגאבען פון ציוניזום. דעם פארזיץ נעהמט דאן איבער ד"ר נ. מיכעלזאן.

אין נאמען פון צענטראל-קאמיטעט פון דער ציונ. ארג. אין פוילען בעגריסט ה' משה לימאן. עס ווערען דאן פארגעלעזען א רייה טעלעגראפישע בעגריסונגען.

ה' בראוערמאן גיט אפ דעם בעריכט, נאך א לענגערער דיסקוסיע ווערט בעשלאסען אויסצודריקען אבסאלוטאריום דעם אפטרעטענדען ועד און עס ווערט אויסגעוועהלט א ועד פון פאלג: פערזאנען: מאג. א. בראווערמאן, יהושע גרינבערג חיים ווידראווסקי, ש. ל. ווארשאווטשיק, אינזש. א. כייקין, ש. ליפעל, א. ב. קאצבערג, סטוד. י. קראהן און י. רעדליך. קאנד.: י. שוסטאק, מ. טענענבוים, א. מ. לאנדוי און ר. פראמער. רעווידיר קאמיסיע ל. גאלדבערג, מ. ענגעל, י. בידערמאן, א. פרינץ און א. ליפשיץ. חברים געריכט, מאג. מ. האראוויטש, י. אקאוויע, א. גליקסמאן. א. ראזענפעלד און ב. יוסטמאן.

דעפ. יצחק גרינבוים'ס רעפעראט אין „פילהארמאניע"

עהערנעכטען איז אין פילהארמאניע - זאל פארגעקומען א רעפעראט פון דעפ. יצחק גרינבוים א.ד.ט. „די איצטיגע לאגע אין ארץ-ישראל און דער 18-טער ציוניסטישער קאנגרעס". פאר א טויזנטער קעפיגען עולם האט דעפ. גרינבוים געזאגט צוו. אגדערען:

— איך וויל בעטראכטען עטליכע פרינציפיעלע און דעצידירענדע פראבלעמען אין ציוניזם, ווי זיי זעהען איצט אויס אין ארץ-ישראל אין צוזאמענהאנג מיט'ן בעפארשטעהענדען קאנגרעס. דער קאנגרעס איז דאך די אינסטאנץ, אין וועלכע די פראגע וועגען פערווירקליכונג פון ציוניזם בעקומט דעם קלאהרסטען אויסדרוק.

דער קאנגרעס איז דער יודישער פארלאמענט אינטערוועגס

דער רעפרעזענטאנט פון יודישען פאלק, וועלכער בויט זיין פאטערלאנד. דאס ערשטע, וואס ווארפט זיך אין די אויגען און וואס מען מוז בעטראכטען איז צו מאכען א פערגלייך צווישען די ארבייטס- און קאמפס-מעטאדען פון די יודען און פון די אראבער. מיר שטויסען זיך אן אין אונזער קאמף אן א שארפען ווידערשטאנד פון די אראבישע אנפיהרער, וועלכע וואלטען וועלען נישט די יודען נצוועהן מיניסטארען, הויכע בעאמטע געהאט קאנצעסיעס און איצט קענען זיי דאס נישט זיין. דער ווידערשטאנד ווערט שארפער פון יאהר צו יאהר.

און וואס בעשטעהען די קאמפס-מעטאדען פון די אראבער און וואס פארא מעטאדען האבען אנגענומען די יודען? וועלכע פון די דאזיגע מעטאדען זענען צוועקמעסיגער.

ס'זענען פערהאן צווישען אונז אזעלכע, וועלכע האלטען, אז די אראבישע מעטאדען זענען בעסער ווי אונזערע, און זיי שטעלען די דאזיגע מעטאדען אלס ביישפיל פאר אונז. זיי זאגען, אז ווען מיר וואלטען געפיהרט אזוי דעם קאמף ווי די אראבער, וואלטען מיר שוין פיל ווייטער געווען אין אונזער ארבייט. מיר, גוטע ציוניסטען, האבען מיט דאזיגע בעהויפטונגען שטענדיג טאקטיש געקעמפט.

די טאקטיק פון די אראבער בעשטעהט דער עיקר אין פאליטישען קאמף אזוי גוט געגען יודען ווי געגען ענגלאנד. די איינצעלנע טעראר-אקטען זייערע געגען יודען זענען אויך געוואנדט געגען ענגלאנד. די אראבער ווילען בצווייזען, אז זייער ווידערשטאנד בנוגע דעם פערווירקליכען דעם ציוניזם איז אזוי גרויס, אז זיי זענען אפילו גרייט אויף בלוט-פערגיסונגען. דערביי זענען זיי זיכער, אז

ענגלאנד ווינשט זיך נישט קיין בלוט-פערגיסונג

און דעריבער וועט זי אפשטעלען יעדע הילף פאר דער ציוניסטישער ארבייט. דערצו צילען די טעראריסטישע אקטען, די פראפאגאנדע, דער שטענדיגער דרוק אויף דער מאנדאטארען-מאכט, דערצו האבען געצילט די בלוטיגע אנפאלען אויפ'ן ישוב אין יאהר 1929. אלע זייערע פאדערונגען זענען ריין-פאליטישע און ווען זיי ווערען נישט בעפרידיגט, דאן נעהמען זיי אויף די לאזונג פון „נאן-קאאפעריישאן", דאס הייסט, אז זיי בעטייליגען זיך נישט אין קיין שום אינסטיטוציע, וואס ווערט געשאפען דורך דער מאנדאטארען-מאכט, באיקאטירען אלץ און אזויארום ווילען זיי אויסאיבען א דרוק, אז ענגלאנד זאל ענדערען איהר פאליטיק צום ציוניסטישען פראבלעם.

איך וויל נישט בעריהרען אין איצטיגען מאמענט, זאגט דער פרעלעגענט, די שטרייט-פראגען צווישען אונז, איך וויל נאר בעלויכטען

די קאמפס-מעטאדע.

וואס דער יודישער צד שטעלט אקעגען די מעטאדען פון די אראבער. אונזער'ע מעטאדען זענען קודם-כל שעפערישע, מיר בויען פאזיציע נאך פאזיציע, מיר פיהרען א קאנסטרוקטיווע ארבייט. מיר פיהרען זיך אזוי נישט דערפאר, ווייל מיר זענען קלוגער אדער פעהיגער, מיר זענען געצוואונגען צו אזעלכע מעטאדען, ווייל מיר וואוינען נישט אין לאנד. מיר זיצען נאך נישט אויף דעם באדען, מיר דארפען ערשט דארט אריינקומען, אלץ הענגט אפ דערפון, ווי גרויס ס'וועט זיין די קראפט פון די יודען אין ארץ-ישראל. די פראגע פון א פרייען לעבען פאר'ן יודישען פאלק, וועט דעצידירט ווערען נישט אנדערשוואו, נאר אין ארץ-ישראל. אפילו הערצל האט זיך פארגעשטעלט, אז מיר קענען האבען די מאכט איבער ארץ-ישראל, נישט האבענדיג די מאכט אין ארץ-ישראל, דאס איז אבער געווען א טעות. מיר זעהען איצט, אז דער גורל פון יודישען פאלק וועט דעצידירט ווערען אין ארץ-ישראל גופא. דער פאליטישער קאמף, פאליטישער דרוק, איינפלוסען זענען פאר אונז נאר הילפס-מיטלען, כדי די בוי-ארבייט זאל ברענגען גרעסערע און שנעלערע רעזולטאטען.

אין דער צייט, ווען אראבער באיקאטירען, סאבאטירן, טעראריזירען, בויען מיר קאלאניעס.

בעוויזען וואונדער אוי די פעלדער, עלעקטריפיצירען דאס לאנד, עקספלואטירען דעם טויטען ים. אזויארום ווערען מיר א קראפט אין ארץ-ישראל נישט נאר דורך אונזער צאהל, נאר קודם-כל צוליב אונזערע עקאנאמישע פאזיציעס. איצט דארפען מיר זיך שטעלען די פראגע, וועלכע מעטאדען זענען די בעסערע? אונזערע מעטאדען זענען צוועקמעסיגער און ערפאלגרייכער. אזא פאליטיק, ווי ס'פיהרען די אראבער, קען נאר פיהרען א פאלק, וואס זיצט אויף זיין באדען, אין זיין לאנד, אבער נישט די, וואס דארפען ערשט דארט אריינקומען.

דער פרעלעגענט גיט דאן עטליכע העראליכע ביישפילען פון דער יודישער ארבייט אין ארץ-ישראל, פון וואנען ער איז אקארשט געקומען, און זאגט ווייטער:

— מען וועט מיר פרובען זאגען, אז מען זעהט דאך, דאס בנוגע די ענגלענדער, זענען די אראבישע מעטאדען ערפאלגרייכער, דאס איז ריכטיג און נישט ריכטיג. נישט ריכטיג דערפאר, ווייל אויב אפילו די ענגלענדער וואלטען געוואלט נאכקומען די אראבישע פאדערונגען, האבען די לעצטע בשום אופן נישט געקענט אפשטעלען דאס אריינדרינגען פון די יודען קיין ארץ-ישראל. די אראבער האבען טאקע געזיגט, זיי האבען געברענגט צום גרויסען דאס ווייסבוך אין יאהר 1922, זיי האבען געברענגט צו עליה-בעגרענצונגען, נאכ'ן יאהר 1929 האט מען שיער-נישט פעריווערט די איינוואנדערונג און צו קויפען באדען. נישט געזיגט האבען זיי. ווייל דער יודישער ישוב איז זיך פונאנדערגעוואקסען און האט זיך איינגעווארצעלט.

אין דער צייט ווען פאספילד האט געשלאסען די טויערען פאר אונז, האט זיך תל-אביב אזוי פערפעסטיגט, אז קיינער קען דאס מעהר נישט צושטערען

און דאן. ווען אונזער פאליטישע קאניונקטור איז געווארען גינסטיגער, ווען דער פאספילד-רעזשים איז נעבראכען געווארען, זענען אין די לעצטע 2 תקופות פון דער עליה אריינגעקומען קיין ארץ-ישראל איבער 30 טויזענד יודען, וואו איז אלזא דער ערפאלג פון די אראבער. ער איז זעהר א צווייפעלהאפטער, העכסטענס האבען זיי אביסעל פערלאנגזאמט אונזער איינוואנדערונג קיין ארץ-ישראל.

די אראבער בעקלאגען זיך כסדר אז דאס אומגליק פון פאלעסטינע איז די יודישע קאלאניזאציע, אין דערוועלבער צייט קומען אראבישע שייכען און אנפיהרער און זאגען, אז דאס אומגליק פון עבר הירדן איז דאס, וואס די יודען קאלאניזירען זיך דארט נישט. אלזא, וואו איז דער ערפאלג פון די אראבער?

א צווייט-פראבלעם איז דאס פראבלעם פון די ארבייט, מיר ציוניסטען דארפען זיך זאגען דעם אמת, ווען ער זאל אפילו פאר פיל פון אונז זיין נישט אנגענעהם.

אין דער לעצטער צייט פערשפרייט זיך אין אונזערע רייהען א מיינונג

אז די צייט פון חלוצים איז שוין פעראיבער.

אז מיר דארפען שוין נישט קיין חלוצישע ארבייט, איצט ווילען מיר אז קיין ארץ-ישראל זאל געהן דער מיטעלשטאנד און פאכמענער. די זעלבע מענשען פארמולירן נאך א טעות אויף פאלגענדען אופן: די חלוצה'שע תקופה איז אויסגענוצט געווארען אויף צו ארגאניזירען די ארבייטער-בעוועגונג אין א שטארקער מאכט, מיט פערשידענע אינסטיטוציעס, מיט סאציאלע פאדערונגען און דעריבער האלטען די דאזיגע מענשען, אז די מאכט פון ארבייטער-קלאס אין ארץ-ישראל דארף געבראכען ווערען. מיר מוזען די דאזיגע פארמולירונגען בעקעמפען, מיר מוזען ווייסער האבען די דאזיגע העלדישע חלוצישע ארבייט און מיר ווילען זי נאך דארפען צענדליגע יאהרען.

דער רעדנער פערטיידיגט זעהר לײדענשאפטליך די ארץ ישראל'דיגע ארבייטער-ארגאניזאציעס און זאגט זיך ארויס געגען דער שטרייק-ברעכערישער טעטיגקייט, וואס ווערט געפיהרט דורך א געוויסער ריכטונג אין ציוניזם. די גרעסטע שאנסען אונזערע איינצונעהמען ארץ-ישראל, זאגט דער רעדנער, ליגט אין דער ארבייט, צו אונזער גליק איז די ארבייט אין ארץ-ישראל געווארען פערהערליכט געהייליגט, געבענשט זאלען זיין די הענד, וואס האבען געמאכט פון דער ארבייט אן אידעאל. דאס הפצן אויף דער דאזיגער ארבייט איז פערברעכעריש.

דאן געהט דער רעדנער איבער צו רעדען וועגען דער קאלאניזאטארישער און פינאנציעלער טעטיגקייט, וואס דער נאהענטסטער קאנגרעס דארף ערלעדיגען. דער רעדנער פאדערט אויף זיך נישט צו לאזען פערפיהרען דורך קיין גאסען-לאזונגען, נאר געהען צום קאנגרעס מיט קלאהרע פאדערונגען.

הערץ גראסבארט
צו זיין היינטיגען ווארט-קאנצערט אין „פילהארמאניע"

הערץ גראסבארט
אין זיין ראל אין „גאט'ם געיענ"
פון ע. בערנהארד.

פון צייט-צו-צייט קומט ער צו אונז, הערץ גראסבארט און לייענט פאר יודישע ליטעראטור.

בערגעלסאן האט געזאגט — ער דאווענט יודישע ליטעראטור, און איך וואלט געזאגט — א בעל קורא.

דאווענען דאווענען דער עיקר יודען מיט א מאטאריישער מאבאטאנישקייט, דאס רוב על-פי אר-בעריך, מען „מאלט אפ" א דאווענען, און לייענען לייענט מען א ספר, א פרשה, מיט ניגון, מיט טראפ, מיט — מוזיק...

מען איז מעביר די סדרה — מען לייענט די תורה אויפ'ן קול — אויפ'ן קול נגינה.

און דא ליגט די קראפט און דער סוגעסטיאנירענדער כוח פון גראסבארטן, וואס ער איז דער וואקאליסט, דער מגנן פון דער יונגער יודישער ליטעראטור, אויף וועלכער ער שטעלט מיט א זעהר פיינער מוזיקאלישקייט און טיפען עמפינדען זיין טראפ.

ער זוכט אויס דעם פערבעהאלטענעם ניגון פון די געלייענטע ווערק, און ער פילט אויס מיט טאנאל - געפיהל די צווישען-שורות פון די פאעטישע ווערק, וואס זענען איהם נאהענט צום הארצען, און וועלכע ער מאכט קינסטלעריש נאהענט פאר דער גרויסער צאהל פון זיינע טריישע פערעהרער און שאצער.

* * *

הערץ גראסבארט איז אין גרונד גענומען א ביהנע-קינסטלער.

ער געהערט צו דעם זעלטענעם טיפ יודישע קינסטלער, וואס זיי עמפינדען ביהנע דורך בינה — דורך שכל, דורך אינטעלעקט.

ביי איהם איז די טעאטראלישקייט די יודישע — א נשמה-בעדערפעניש —

ער זינגט דעם הערליכען ניגון פון דער נייער יודישער ליטעראטור, שפילט אויס איהר בונטע פילגעשטאלטיגקייט, און אפעירט — אליין אויף דער יודישער גאס — מיט דעם יודישען ריכטערישען, און ממילא קינסטלערישען ווארט, וועלכען ער טעאטראליזירט מיט אמת'ן דערפאלג און קולטור.

מ. ב.

לסוף האט סטעוועריגא תופס געווען די ווירקליכע סיבה פון איהר שרעק. בישט קוקענדיג אויף איהר ווידערשטאנד, איז אין איהר בעוואוסטזיין אריינגעדרונגען די געשטאלט פון פיערן, און זי האט דערפיהלט, אז אלץ איז נישטיג און קליין אין פערגלייך מיט דעם, וואס זי קאן איהם פערשאפען יסורים, און אז מען דארף זיך צוריקקעהרען אהיים פריהער איידער ער וועט קומען, און אפהיטען איהם פאר צער און פיין.

— עס איז שוין נאך זעקס א זייגער, האט זי געשעפטשעט, אריינגייענדיג צו זיך אין צימער, — איך האב נאך צייט א האלבע שעה, נישט מעהר.

זי האט אראפגעריסען פון זיך דאס קלייד און מיט רציחה געוואשען זיך דאס לייב, רייבענדיג זיך ביז ווייטאג דאס פנים.

זי וואלט מיט גרויס פערגעניגען ארונטערגעריסען פון זיך די הויט.

מיט גרויס אנשטרענגונג האט זי איבערמעכטיגט אין זיך דעם חשק צו אנצינדען א פייער און פערברענען דאס קלייד מיט די וועש, וועלכע זי האט ארונטערגעווארפען פון זיך, פונקט זיי וואלטען געווען אין זיך שפורען פון פערברעכען.

פיער האט זי געטראפען ארומגייענדיג אין א כאלאט.

אין דעם מאמענט, ווען ער האט זי א קוש געטון, האט זי א טראכט געטון מיט גרויל: „די האר... וועגען זיי האב איך פארגעסען"...

זי איז געווען איבערצייגט אין דעם, אז פון די האר שפירט מען א בעוונדער ריח — דעם ריח פון דער ווירען-גאס, און זי איז געווען איבערגעצייגט, ווען פיער האט גערעדט מיט איהר אויפ'ן געוועהנליכען אופן:

— דו ביזט כמעט גרייט, טייערע. איך וועל זיך אויך צוגאילען.

סטעוועריגא האט זיך דערמאהנט, אז נאך זיי וועלען קומען זייערע פריינד, אז צוזאמען וועלען זיי אפעסען אין דער שטאט, און אז דערנאך וועלען זיי אוועק אין טעאטער.

דער געדאנק וועגען דעם האט זי בעפרידיגט.

זי האט אבער גלייך דערנאך א טראכט געטון, אז פאר איהר וועט זיין אומדערטרעגליך ביינאכט צוריקצוקעהרען זיך אהיים מיט פיערן — אין דער מיטען-נאכט-שעה, וואס פלעגט זיי ביידען אזוי דערנעהנטערען.

— איך פיהל זיך עפעס נישט מיט אלעמען.

— האט זי אומגעשלאסען א זאג געטון — מיר דוכט זיך, אז איך האב זיך הייגט איבערגעפריה דער קיהלט, שפאצירענדיג איבערן פארק. איך וואלט בעסער געבליבען אינדערהיים, אבער דו גיי... טו מיר א טובה, טייערער. די דינסטראאס זענען שטענדיג אזוי אויפמערקזאם צו אונז. און די פיעסע אינטערעסירט דיך אויך — דו האסט עס מיר אליי זגעזאגט. מיר וואלט עס געווען זעהר אונאנגענעהם, ווען דו וואלסט זיך צוליב מיר אפגעזאגט פון אזא פערגעניגען.

פאר סטעוועריגאן איז אנגעקומען א שווערע פיינליכע נאכט. טראץ דער גרויסער גייסטיגער און פיזישער אויסגעמאטערטקייט, האט זי נישט געקאנט איינשלאפען.

זי האט מורא געהאט פאר פיערס צוריקקעהר: ער האט טאקע דערווייל גארנישט בעמערקט אבער דער נס האט נישט געקאנט לאנג געדויערען....

אז ער וועט צוריקקומען אהיים, וועט ער, ווי געוועהנליך, אריין צו איהר אין שלאף-צימער.

און — עס איז דאך אב'אונמעגליכע זאך, אז ער זאל נישט בעמערקען אין איהר, אויף איהר, ארום איהר די שפורען פון דעם, וואס עס האט היינט מיט איהר פאסירט.

עטליכע מאל איז סטעוועריגא ארויסגעשפרונגען פון בעט און איז געלאפען צום שפיגעל, וועלענדיג נאכקאנטראלירען זיך כדי א קוק צו טון, צי וועט זי נישט דערזעהען אין זיך עפעס נייעס, און צי זענען נישטא קיין סימנים דערפון, וואס עס איז מיט איהר געשעהען.

לסוף האט סטעוועריגא דערהערט א סקריפען פון א טיר.

זי האט געמאכט דעם אנשטעל, אז זי שלאפט אבער איהר פנים איז געווען אזוי אויסגעקרימט, אז איהר אנשטעל וואלט אבסאלוט אדורכגעפאלען ביי דעם ערשטען פרוב פון פיערן צוצוגיין צו איהר.

ער איז אבער תיכף שטיל אוועק, מורא האבענדיג, אז ער קאן זי נאך אויפוועקען...

דאס ערשטע, וואס סטעוועריגא האט דערפיהלט איז געווען — טרויעריגער עטוואשונג:

שוין-זשע איז עס געווען אזא לייכטע זאך און אזא פשוט'ע זאך אויסצובעהאלטען פון א מענשען, וועלכען זי האט אזוי גוט געקאנט, דאס, וואס עס איז אין איהר פארגעקומען.

דער דאזיגער געדאנק האט זי בערוהיגט. ער האט אבער אויך ענטהאלטען אין זיך עפעס שטארק פיינליכעס.

און אפשר איז עס געווען א מין דערווייל, וואס איז איהר געשענקט געווארען דורך דער פינסטערניש. עס וועט אבער קומען א טאג, און דאס בעהאלטענע וועט ענטפלעקט ווערען.

„און דאן... דאן"...

זי האט זיך פונאנדערגעווייגט, איינגעגראבען דעם קאפ אין די קישענס, אזוי זוכט א הילף אין די קישענס א חולה, וואס האט מורא ער שטיקט צו ווערען.

סטעוועריגא האט צוגעמאכט די אויגן נישט קאנענדיג זיך קלאר-מאכען וואס עס האט איהר פערשאפען ווייטאג און יסורים — צי דאס בעוואוסטזיין, אז זי איז נישט ביכולת צו פערשאפען עגמת נפש איהר נאהענטסטען מענשען, אדער איהרע אייגענע יסורים.

דער געדאנק וועגען דעם, וואס עס איז איהר פארגעשטאנען, איז געווען אזוי שטארק, אז זי האט נישט געפיהלט קיין חרטה אין קיין שאנדע.

זי האט דערווארט דעם צווייטען טאג, געווארט אויף זיין אורטייל.

דער טאג איז אנגעקומען און עס האט גאר נישט פאסירט.

נישט קוקענדיג דערויף, וואס סטעוועריגא איז געווען איבערצייגט אין דעם, אז איהר אומקאמפליצירטע כיטרעקייט וועט קיינעם נישט אפנארען, האט זי ווידעראמאל געמאכט דעם אנשטעל, אז זי שלאפט, און ווידער האט איהר פיער עס געגלויבט.

(פארטזעצונג קומט)

די האט זיי בעשולדיגט

אבער זיי האבען דערוויזען, אז זיי זענען גאט די נשמה שולדיג

(2) נעכטען זענען געשטאנען פאר'ן קרייז-געריכט די 2 פאביאניצער יונגעלייט: דער 25-יעהריגער לודוויק ביסקופסקי און דער 18-יעהריגער זיגמונט לאנצקי, וועלכע זענען דורך דער 19-יעהריגער דארפס-מיידעל העלענא ראגאדזשינסקא בעשולדיגט געווארען, אז זיי זענען זי בעפאלען אין וועג און פערגוואלדיגט.

אזוי ווי די בעשולדיגטע האבען דערוויזען זייער אליבי, זענען זיי פריי־געשפראכען געווארען.

קאמוניקאט פון פאלעסטינא-אמט וועגן סערטיפיקאטען

דער צענטראלער ארץ־ישראל־אמט איז מודיע אז אויפ'ן לויפענדען האלבען יאהר (אפריל—סעפטעמבער 1933) האט די עקזעקוטיווע פון דער יוה׳ שער אגענץ צוגעטיילט פאר גאנץ פוילען 2,000 סערטיפיקאטען פאר פאלגענדע קאטעגאריעס: חלוצים — 888, קרובים (המלצות) — 700, מיטעלשטאנד — 325 פאר סוג ב׳ 75 און 12 סערטיפיקאטען פאר די ישיבה בחורים פון דער ישיבה בית־יוסף. עס איז נאך ביז איצט נישט גענוי בעקאנט וויפיל פון די דערמאנטע סערטיפיקאטען זענען בעשטימט פאר מענער און וויפיל פאר פרויען. עס איז אבער איצט שוין קלאר, אז פאר פרויען וועט די צאהל סערטיפיקאטען זיין זעהר א בעגרעניצטע.

דאס אנקומען פון די סערטיפיקאטען ווערט ערווארט אין די נאהענטסטע טעג. דעם 5-טען יוני איז געווען דער לעצטער טערמין אויף אננעהמען שאלונים פון קאנדידאטען אויף סערטיפיקאטען פון מיטעלשטאנד און סוג ב׳, מעהר ווערען קיין שאלונים אויף די סערטיפיקאטען פאר'ן לויפענדען האלבען יאהר נישט אנגענומען.

אויף דער לעצטער זיצונג פון פלענום פון צענטר. פאלעסטינא־אמט אין ווארשא, מיט דער בעטייליגונג פון די פארשטעהער פון די פאלעסטינא־אמטען אין לעמבערג און קראקא, איז אדורכגעפיהרט געווארען די חלוקה פון די סערטיפיקאטען צווישען פוילען און מזרח און מערב־גאליציען לויט בעשטימטע יסודות. לויט דער חלוקה בעקומט קאנגרעס פוילען מיט די קרעסען: 622 סערטיפיקאטען פאר חלוצים, 227 סערטיפיקאטען פאר מיטעלשטאנד און 53 סערטיפיקאטען פאר סוג ב׳, די 700 סערטיפיקאטען פאר קרובים ווערען פערטיילט צווישען פוילען און גאליציען פראפארציאנעל לויט דער צאהל המלצות.

אויף די 622 סערטיפיקאטען פאר חלוצים זענען צוגעשטעלט געווארען דעם צענטראלען ארץ־ישראל אמט רשימות פון 3000 חלוצים וועלכע האבען שוין געענדיגט די הכשרה, חוץ די 8000 חלוצים וועלכע געפינען זיך היינט צו טאג אין די קבוצים אויסער גאליציען.

אויף די 227 סערטיפיקאטען פון מיטעל־שטאנד זענען איינגעפלאסען איבער 2000 שאלונים, וועלכע וועלען בעטראכט ווערען דורך דער מיטעלשטאנד קאמיסיע אין פערלויף פון די נעכסטע 2 וואכען.

די, וועלכע וועלען בעשטעטיגט ווערען דורך דער קאמיסיע איינשטימיג, וועלען בעקומען שריפטליכע מיטיילונגען פון צענטר. פאלעסטינא־אמט. די קאנדידאטען וועגען וועלכע עס וועט נישט זיין קיין איינשטימיגער בעשלוס פון דער קאמיסיע, וועלען קוואליפיצירט ווערען דורך דעם מיטגליד פון דער עקזעקוטיווע פון דער יודישער אגענץ אין ירושלים ה׳ ה. פאר־בשטיין, וועלכער קומט קיין פוילען אין די ערשטע טעג פון חודש יולי די בעשלוסען פון דער קאמיסיע וועגען די בעשטעטיגטע קאנדידאטען, וועט דער א״י־אמט מיטיילען דירעקט די פעראינטערעסירטע, ערשט נאכדעם ווי די קאמיסיע וועט האבען בעטראכט אלע שאלונים. מעלדונגען וועגען בעשטעטיגונגען אויף סערטיפיקאטען, וואס די פעראינטערעסירטע וועלען בעקומען פון אנדערע קוועלען, דארפען נישט גענומען ווערען אין אכט און דער צענטראלער פאלעסטינא־אמט איז פאר זיי נישט פעראנטוואָרטליך.

אויף 53 סערטיפיקאטען פון סוג ב׳ זענען אויך איינגעפלאסען אין צענטראלען פאלעסטינא־אמט בערך 2000 שאלונים, דער צענטר. פאלעסטינא־אמט שטעהט אין פערהאנדלונגען מיט דער עקזעקוטיווע פון דער יודישער אגענץ אין ירושלים וועגען פערגרעסערען די צאהל סערטיפיקאטען פאר סוג ב׳ בכדי צו קאנען בעפרידיגען לכל הפחות די מינימאלסטע צאהל וויכטיגע קאנדידאטען פון דעם דאזיגען סוג.

עס ווערען אויך פארטגעזעצט די בעמיהונגען אז עס זאלען צוגעטיילט ווערען א בעשטימטע צאהל סערטיפיקאטען פאר פרויען מיטעלשטאנד.

אלע סערטיפיקאטען אויפ'ן לויפענדען האלבען יאהר זענען דורך דער א״י רעגירונג בעשטימט געוואָרען פאר פערזאָנען אין עלטער פון 18 ביז 35 יאהר, די עקזעקוטיווע פון דער יודישער אגענץ בעמיהט זיך צו בעקומען כאטש א קליינע צאהל סערטיפיקאטען פאר עולים פון 35 ביז 45 יאהר. א גענויע רשימה פון אלע פערזאנען פון 35 ביז 45 יאהר, וועמעס שאלונים עס געפינען זיך אין צענטראלען פאלעסטינא־אמט, ווערט איבערגעשיקט צו דער עקזעקוטיווע פון דער יודישער אגענץ אין ירושלים. די דאזיגע רשימה וועט פארגעשטעלט ווערען דער ארץ־ישראל־רעגירונג, און עס זענען דא אויסזיכטען אז פאר בערך פופציג פערזאן פון דער רשימה וועלכע וועלען קוואליפיצירט ווערען דורך דער רעגירונג, זאלען ערטיילט ווערען ספעציעלע סערטיפיקאטען.

זיצונג פון דער וואיעוואדישער אפטיילונג

(2) מארגען, מיטוואך וועט אין וואיעוואדען-אמט פארקומען א זיצונג פון דער וואיעוואדען-אפטיילונג, וועלכע וועט ענדגילטיג בעהאנדלען דעם ביודזשעט-פראיעקט פון דער לאדזשער זעלבסטפערוואלטונג אויפן יאהר 1933/4, און נאכ'ן מאכען אין איהם די געהעריגע אפשפארונגס אויסבעסערונגען, וועט ארויסגעזאגט ווערען די ענדגילטיגע מיינונג מכוח'ן בעשטעטיגען דעם ביודזשעט.

ווירטשאפטליכער צוזאמענפאר פון ב. ב. אין לאדז

(אג) דעם 26 ד. ח. וועט פארקומען א גרויסער ווירטשאפטליכער צוזאמענפאהר פון ב. ב. אין לאדז. דער הויפט-ציל פון צוזאמענפאהר איז צו פערווירקליכען אויפ'ן לאדזער באדען די לאזונג, וואס איז געווארפען געווארען אויפ'ן ווירטשאפטליכען צוזאמענפאהר אין ווארשא „זיך ווענדען מיט'ן פנים צום קליינעם מענש".

אנ'אומבעקאנטער געשטארבען אין מיטען גאס

(א) אויף זאקאנטנע 45 איז נעכטען פלוצים אנידערגעפאלען א סויטער א מאנספערזאן אין דער עלטער פון 45 יאהר אלט.

פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין פראזעקטאריום.

פאליציי מאכט אנ'אויספארשונג, ווער ער איז.

די הלוואות פאר האנדווערקער

(א) אין שייכות מיט דער אנערקענטער ישטער קרעדיט-ראטע פאר דעם לאדזער האנדווערקערטום אויף דער סומע פון 260,000 זל. דערוויסען מיר זיך, אז די העכסטע קרעדיט-סומע פאר א האנדווערקער וועט זיין 2,000 זלא טעס.

פאליטיש ער פראצעס

(2) דאס קרייז-געריכט האט נעכטען פערמשפט אויף 6 חדשים טורמע די 20 יעהריגע עדווארד וואישטשיק און צוגעניוש קאוואלטשיק, אלס בעשולדיגטע אין קאמוניסטישער טעטיגקייט.

אמטליבעס

(א) דער לייטער פון 3-טען פאליציי-קאמיסאריאט, ליפסקי האט נעכטען אנגעהויבען זיין אפרוה-אורלויב. עס פערטרעט איהם דער אספיראנט יוזעף פיעשלאק.

(א) דעם 19 ד. ח. הויבט אן זיין אורלויב דער פרעזעס פון לאדזער קרייז-געריכט. ה׳ מאסשיעוסקי. איהם וועט פערטרעטען דער וויצע-פרעזעס ה׳ שווידערסקי.

די רעסטאראנען וועלען מעגען פערקויפען שפירט

(2) דער רעסטאראטארען - פעראיין האט אונטערגענומען אנ'אקציע, ס'זאל אין די רעסטאראנען דערלויבט ווערען צו פערקויפען שפירט.

ווי מ'טיילט מיט, איז דער ענין אויף א גוטען וועג.

קבלת-פנים פאר רעד. זלמן זילבערצווייג אין קאליש

היינטיגען שבת איז אין זומער-גארטען אין קאליש פארקומען א פייערליכער קבלת-פנים פאר אונזער ה׳ מיטארבייטער זלמן זילבערצווייג, רעדאקטאר פון „לעקסיקאן פון יודישען טעאטער".

דאס פראגראם איז אויסגעפיהרט געווארען דורך דער דארטיגער יודישער טרופע מיט בעניא שליס, ג׳זי היידען און שלמה פריזאמענט אין דער שפיץ. די ערשטע צוויי טיילען זענען געווען געווידמעט די שאפונגען פון אברהם גאלדפאדען. דער לעצטער טייל — דעם מאדערנעם יודישען טעאטער.

רעד. זילבערצווייג האט געהאלטען א פארלעזונג וועגען אברהם גאלדפאדען.

טעאטער „סקאלא" שרודמיעסקא 15 טעל. 232-33

היינט, דינסטאג, 9 אווענד

פרעזענטירט מ. ווינדער די גרויסע אמעריקאנער סטאר-קינסטלער

לוסי און מישא גערמאן

אין די נייע גרויסע טעאטער-סענסאציע

אזוי איז דאס לעבן!..

דאנערשטאג, ד. 15-טען. 12 פארמיטאג

ספעציעלער פריהמארגען

פרייזען פון 50 גר. ביז 1.50

מיט לוסי און מישא גערמאן

„מאמע און שוויגער"

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.

בילגיע אויספלוגען קיין ווארשא, לאוויטש און לעמבערג

די היגע אפטיילונג פון וואגאן-לי-קוק, ארגאנט איין אין דער היינטיגער וואך פאלגענדע אויספלוגען:

קיין ווארשא: דאנערשטאג דעם 15-טען יוני אפפאהר מיט דער קאלישער באהן 7,28 פריה, צוריקפאהר פון ווארשא 11 אווענד. פרייז אהין און צוריק 9,60 זל.

קיין לאוויטש: דאנערשטאג דעם 15-טען יוני. אפפאהר מיט דער קאלישער באהן 8,10 פריה. צוריקפאהר פון לאוויטש 7.20 נאכמיטאג. פרייז אהין און צוריק 3 זל.

קיין לעמבערג: פרייטאג דעם 16-טען יוני. אפפאהר מיט דער קאלישער באהן 8,08 פריה, צוריקפאהר דעם 18. יוני 9 30 אווענד. פרייז אהין און צוריק 31,50.

בילעטען און אינפארמאציעס קאן מען בעקומען אין וואגאן-לי-קוק, פיעטריקאווער 64 פון 9 פריה ביז 9 אווענד אהן איבעררייס.

היימישע עלעקטראוניעס

(א) נאך לאנגע יאהרען עקספערימענטירען איז דעם לאדזער איינוואוינער, בראניסלאוו העסע געלונגען צו קאנסטרואירען מיט פשוטע און ביליגע מיטלען א מין היימישע עלעקטראוניע, וואס וועט קאנען האבען א פראקטישע אנווענדונג, און וועט אוודאי שנעל פערשפרייט ווערען.

די עלעקטרישע קראפט פון אזא עלעקטראוניע וועט אויסמאכען 1—2 גראשען א קילאוואט און וועט קאנען דינען נישט נאר צו בעלייכטונג, נאר אויך צו בעהייצונג, צום קאכען, און אויך אלס טרייב-קראפט אין דארפס-ווירטשאפטען און קליינע האנדווערקערייען.

געצאהלט בפועל ממש...

(2) דער הויז-בעזיצער פון פאוויע 5, האט ארויסגעפאדערט זיין לאקאטאר יוליאן זייקין, ער זאל איהם בעצאהלען ס'דירה געלד.

איז זייקין אריין צום בעלעבאס אין דער וואוינונג און ביני לביני. בא'ן שמועס'ן, געכאפט א האמער, וואס איז געלעגען אויפן בעלעבאס טיש, און מכבד געווען מיט א קלאפ אין קאפ זיין טעכטערל.

ער האט זיך דערביי לייכט צוקאליעטשעט נעכטען האט דאס געריכט פערמשפט זייקינען אויף 8 חדשים טורמע.

בילדער-אויסשטעלונג פון אסתר קארפ

די בילדער-אויסשטעלונג פון דער פאריזער מאלערין אסתר קארפ האט גרויס ערפאלג און ציהט כסדר צו פיל בעזוכער.

די אויסשטעלונג איז אפען טעגליך פון 11 פארמיטאג ביז 8 אווענד. זונטאג ביז 5 נאכמיטאג.

„פארמא"

עס איז ערשינען דער ערשטער נומער פון קווארטאל-זשורנאל „פארמא", געווידמעט די פראגען פון דער פלאסטישער קונסט. דער זשורנאל ענטהאלט א רייה ארטיקלען, וועלכע בעריהרען די פראבלעמען פון דער פלאסטישער קונסט בכלל און פון די קונסט-פראגען אויפ'ן באדען פון דער שטאט לאדז בפרט. א חוץ די ארטיקלען ברענגט דער זשורנאל פיל רעפראדוקציעס פון בילדער פון בעקאנטע לאדזער קינסטלער, ווי פאדושקא, קודוויטש, י. קאוונער, ט. טרעמבאטש, סטשעסינסקי, הילער, א. א.

דער נומער איז זעהר שעהן ארויסגעגעבען, אויף פאפיר, פיינער דרוק און מאכט דעם בעסטען עסטעטישען איינדרוק.

ראדיא-כראניק

וואס איז אזעלכעס „פאדינג"?

מיר לעבען איצט אין א צייט פון גרעסטען וואונדער פון דער טעכניק. די מענשהייט האט ארויסגעריסען א גרויסען סוד פון דער נאטור. איהר איז געלונגען די אונזיכטבארע עלעקטרא - מאגנעטישע ערד ווי מען רופט זיי ראדיא־כוואליעס אויפצוכאפען און די איינשפאנען אין דינסט פון דער ציוויליזאציע און מענשהייט. עס איז ענטשטאנען דער ראדיא און אויף דער וועלט האט זיך ענטוויקעלט א נייע ריזיגע אינדוסטריע, ביי וועלכער עס האבען בעקומען בעשעפטיגונג מיליאנען מענשען.

אבער נישט אזוי לייכט קומט עמיצען ארויסצורייסען ביי דער נאטור איינע פון איהר גרעסטע געהיימנישען. נישט געקוקט אויף די ריזיגע דערגרייכונגען וואס די ראדיא־וויסענשאפט האט צו פערצייכענען, בלייבט זי דאך הילפסלאז געגען א געוויסער ערשיינונג אין ראדיא, דאס איז דער אזוי גערופענער „פאדינג" אדער דאס פערשווינדען פון דער ראדיא־כוואליע.

נישט איינער פון די ראדיא־הערערס האט געוויס בעמערקט מיט אונצופרידענהייט ווי דער קלאנג אין הער־שרייבער אדער הילכער ווערט אמאל אלץ שוואכער און שטילער ביז מען הערט איהם קוים און דערנאך ווערט דער קלאנג ווידער אלץ שטארקער און העכער. דאס קאן זיך אזוי איבערחזרן פיל מאל און עס מאכט דעם איינדרוק פון א ים־כוואליע, וואס קומט אן און געהט אוועק. גאנץ אפט ווערען די טענער און קלאנגען ביים „פאדינג" דעפארטירט ביים הערען אויף קורצע ראדיא־כוואליעס טרעט ארויס די דאזיגע „פאדינג"־ערשיינונג פיל עפטער, ווי ביי לאנגע כוואליעס, אויך האט מען בעמערקט אז אויף דער דאזיגער געהיימנישפולער אייגענשאפט פון דער ראדיא־כוואליע האבען א גרויסען איינפלוס די פערשידענע צייטען פון יאהר, טאג, וועטער און די לענג פון דער כוואליע.

וואס איז די סיבה פון דעם דאזיגען געהיימניש־פולען פערשווינדען פון דער ראדיא־כוואליע? עס זענען שוין א ווייסגעזאגט געווארען פיל השערות וועגען דעם, גיכער פון אלץ רעכענט מען, האט מען דא צו טון מיט'ן צוזאמענשטויסען זיך פון דער „אויבערשטער" און „אונטערשטער" ראדיא־כוואליע. מען דארף וויסען אז די ראדיא־סטאנציע שיקט ארויס צוויי־ערליי מינים ראדיא־כוואלעס. איין כוואלע לויפט לענג־אויס דער אויבער־פלאך פון דער ערד און די צווייטע כוואלע פליהט גלייך ארויף אין דער ריכטונג צום הימעל. אין די העכסטע שיכטען פון דער לופט ווערט די דאזיגע כוואלע צוריק אפגעשלאגען (פונקט ווי א שטראהל אין שפיגעל) און קעהרט צוריק צו דער ערד. און א געוויסען ארט אויף דער ערד שטויסען זיך צונויף די צוויי ראדיא־כוואלעס. האט דאס צוזאמענשטויסען זיך פון די דאזיגע צוויי כוואלעס דערפיהרט דערצו, מיר זאלען איין מאל הערען שטארקער און א צווייט מאל שוואכער.

ביז נישט לאנג איז די ראדיא־טעכניק געווען פולשטענדיג הילפסלאז געגען דער דאזיגער שטערונג פון „פאדינג", די לעצטע צייט זענען שוין ערפונדען געווארען אזעלכע אפאראטען, וואס הויבען אן אויסצומאטערן צו פערשטארקען דעם קלאנג אין ראדיא־אפאראט. ווי נאר עס בעוויזט זיך די „פאדינג"־ערשיינונג. דאס איז אבער בלויז א מיטעל, וואס קאן נאר אין א געוויסען זין אונשעדליך מאכען דעם „פאדינג"־עפעקט.

דעם „פאדינג" אליין צו בעזייטיגען איז אבער נאך נישט געלונגען און יועד ווייס, צי עס וועט אי בעריהמט ווען עס איז געלונגען, סוף כל סוף ווייסען מיר נאך נישט אויף זיכער, די סיבות, וואס רופען ארויס די דאזיגע מערקווירדיגע ערשיינונג.

היינט דער גרויסער קאנצערט פון וועלט-בעריהמטען אבערקאנטאר משה קוסעוויצקי אין העלענאוו

היינט 9 אווענד קומט פאר אין העלענאוו דער ערשטער גראנדיעזער קאנצערט פון וועלט-בעריהמטען אבערקאנטאר פון ווארשעווער סינאגאגע ה׳ משה קוסעוויצקי. אין פראגראם געהען אריין די בעסטע פערל פונ'ם קינסטלערס רעפערטואר און אויך א רייה גאנץ נייע קאמפאזיציעס.

דער היינטיגער קאנצערט האט ארויסגערופען א שטארקע פעראינטערעסירונג.

פארשטעלונג פון דער „יבנה“-שול אין „סקאלא“-טעאטער

אין „סקאלא“-טעאטער איז פארגעקומען א פארשטעלונג ארראנזשירט פון דער אייניציגער העברעאישער שולע אין לאדז „יבנה“.

דאס פראגראם וואס איז בעשטאנען פון א מאנטאזש אין דריי אקטען, צונויפגעשטעלט פון פראגמענטען פון די גרעסטע העברעאיש און יודישע שריפטשטעלער, איז אויסגעפיהרט געווארען דורך די שילער און שילערינס פון דער דאזיגער שולע.

אין די ערשטע צוויי אקטען זענען געוויזען געווארען בילדלעך פונ׳ם לעבען פון די יודען אין זייער דראנג צו גאולה, צו אויסלייזונג; דא זענען אריין פראגמענטען פון אפאטאשו, פייערבערג, פרץ א. א. וועלכע האבען אילוסטרירט דעם יודישען עלענד און די יודישע האפענונגען אויסגעלייזט צו ווערען. דער דריטער אקט איז בעשטאנען פון לעבעדיגע בילדער פונ׳ם יודישען לעבען אין ארץ ישראל. זעהר שעהן איז פארגעשטעלט געווארען, ווי אזוי עס לעבען היינט די יודען אין ארץ־ישראל. געענדיגט דער ספעקטאקל האט זיך מיט א פרייליכען „הורא“־טאנץ.

אלע סצענעס זענען געלונגען. די קאלעקטיווע אבּיסעל בלאסער. אויסגעצייכנעט האט זיך דער „רבי“ און דער „תלמיד“ אין פרץ׳עס „מקובלים“, ווי אויך דעם שוחטס זוהן נחמן, אין פייערבערגס „לאן?“. די רעזשי פון ה׳ שמעלצער איז געווען זעהר א גוטע.

א. מ—לד.

דאנערשטאג, קאנצערט פון יודישען פאלקס-ליד אין פילהארמאניע

ווי עס איז שוין געווען געמאלדען, טרעט ארויס דאנערשטאג, מיט איין איינציגען קאנצערט דער בעריהמטער יודישער ארטיסט, הערליכער זינגער און אויספיהרער פון יודישען פאלקס-ליד מנחם רובין.

זיינע קאנצערטען ווערען זעהר ווארם אויפגענומען.

גרויסער ערפאלג פון „אזוי איז דאס לעבען“ מיט לוסי און מישא גערמאן אין „סקאלא“.

היינט, דינסטאג אווענד ווערט געשפילט „אזוי איז דאס לעבען“.

דאנערשטאג, דעם 15-טען, 12 פארמיטאג ווערט געשפילט נאך איין מאל די בעליבטע פיעסע „מאמע און שווינער“ מיט לוסי און מישא גערמאן.

ראדיא-פראגראם

דינסטאג, דעם 13 יוני 1933

11,57 צייט-סיגנאל. 12,05 גראמאפאן. 12,25 טעגליכער פרעסע-איבערזיכט. 12,35 גראמאפאן. 2,55 גראמאפאן, קאמוניקאט פון לאדז, ידיעות. 4,00 קאנצערט. 5,00 לאדזער „פאסט-קעסטעל“. 5,15 סימפ. קאנצערט. 6,15 רעפעראט. 6,35 גראמאפאן. 7,20 פערשידענעס. 7,40 אוידיציע. 8,00 קאנצערט. 8,50 אווענד-פרעסע. 9,00 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער. 9,10 קאנצערט. 9,30 קאנצערט 10,00 טאנץ-מוזיק. 10,25 ספארט-ידיעות. 10,35 קאמוניקאטען. 10,40 טאנץ-מוזיק.

• • •

אויסלאנד

5,25 מאסקווע — אפערע פון ריםסקי קארסאקאוו. 6,25 וויען — אפערע „זיגפריד“ פון וואגנער. 8,30 מיילאנד — אפערעטקע. 8,40 פראג — קאנצערט פון רוסישע מוזיק. 8,45 רוים — אפערע. 8,45 פאריז — אוידיציעס. 9,50 לאנדאן — קאנצערט.

נעכטיגע רינג-קאמפען

אין דער ערשטער פאר האבען געקעמפט קראוזער און קוהאריאבי אהן רעזולטאט.

ביעלעוויטש האט בעזיגט מיאדאן.

דער קאמף צווישען קעלער און גראבאווסקי האט זיך פערענדיגט אהן רעזולטאט.

געלסאן האט אין דער 9. מינוט בעזיגט גראבמאוון.

דער סענסאציאנעלער קאמף צווישען שטעקער און טשאיא האט זיך פערענדיגט מיט שטעקערס נצחון אין דער 22 מינוט.

היינט קעמפען: שטעקער—גראבאווסקי.
ביעלעוויטש — געלסאן.
סאקאווסקי — קעלער.
גראמאוו — קוהאריאבי
קראוזער — קאוהאן.

מעלדונג

א גרויסער האנדווערקער-מיטינג

היינט דינסטאג, 8.30 אווענד, קומט פאר אין לאקאל פון ברית הצה״ר אין לאדז (על. קאשטשושקי 21) א גרויסער האנדווערקער-מיטינג א. ד. ט. „די מעגליכקייטען פון א גרויסער מאסען-עמיגראציע פון די האנדווערקער קיין א״י“. מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען די ה״ה אינזש. עלפערן, בער ארדינאנס און מ. זיידע. איינגאנג פאר האנדווערקער פריי. 3160

היינט און פאלגענדע טעג!

פיקאנטער פילם, געשאפען אויפ׳ן גרונד פון מאסיוו **אזא ווייב — אזא נאכט** א. נ.

„לעצטע נאכט פון קאוואליר“

אין די הויפטראלען: **Lily Damita, Charles Rugless, Gary Grant** • אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבע און אקטואליטעטן.

אנהייב פון די סעאנסען אין געוו. טעג — 5 א זייגער נאכמיטאג, שבת און זונטאג 1 א זייגער בייטאג.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענס

ס׳ווערט געזוכט א קוואליפיצירטער אבערלאק-נייהער צו סוויטערס, אדער נייהערין. שפאלנא 28. ביי פעדערמאן.

לאקאלען

צו פערדינגען א וואוינונג פון 2 שטיבען מיט א קיך מיט אלע בעקוועהמליכקייטען, 2-טער שטאק, פראנט און 1 שטוב מיט א קיך. צו ערפאהרען סקושעוואו 20, ביים ווירט. 3146

צו פערדינגען א גרויסע זוניגע שטוב פון זאפארט. צו ערפאהרען זאכאדניא 13, וו. 4, ביי גוטמאן. 3142

צו פערמיטען 1 צימער און א צימער מיט קיך סקווערסאווא 22. צו ערקונדיגען פון 3 ביז 7.

פערשידענעס

א מיידעל פון דער פראווינץ, פון א בעסערע פאמיליע, געענדיגט א פאלקסשולע, מיט גוטע רעפערענצן, זוכט בעשעפטיגונג ביי וואס פארע ארבייט עס זאל נאר נישט זיין, פאר א מינימאלען געהאלט. צו ערפאהרען קאנסטאנטינער 20, וואוינונג 64.

יעדער אגענט אדער אגענטקע, וועלכע בעזיצען טעטליכע זלאטיס, קענען מיט פערשפרייטען א לאנגיעהריג גוט איינגעפיהרט ארטיקעל גוט פערדינען. צו מעלדען זיך ביי D. Markus, Sienkiewicza 6 mieszk. 2. 3147

Zaginiony został weksel blanco na zł. 50.– z wystawienia Dawida Fajgelmana. Weksel unieważnia się. 3144

בעזייטיגט שנעל און אויף אימער דעם שוויס פון פיס, וואס פעראורזאכט רעומאטיזם און רואינירט שטרימף און שוכוואר. קילינסקיעגא 104, וו. 65.

א שותף

מיט 2–3 טויזנד זל. ווערט געזוכט צו א גוט איינגעפיהרט געשעפט. אפערטען אונט. „הערן-קליידער-קאנפעקציע - עקס-פארט“ אין אדמ.

ווערקשטעל שירמס — פון — און שפאציר-שטעקענס ס. פייגענבוים

לאדז, נארוטאוויטשא 19

עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען- און מענער-שירמס און שטעקענס צו קאנקורענץ-פרייזען. נעהמט אן אלערליי רעפעראטורען פון שירמס און שטעקענס.

כירורגישער קאבינעט Dr. Szreiber

איז געטערען איבערגעטראגען אויף
Narutowicza № 9
tel. 122-95.
אפעראציעס, אפעראציעס, הלדז ושילאקעס או״ח היילאנשטאלט-פרייזען.

DR. MED. Z. LEIWNSON

כירורג

ארדינאטאר פון שפיטאל אויף דרעווגאווסקא נעהמט איצט אן אויף פיעטריקאווער 86, פראנט 2. שטאק פון 3—5 נאכמ. 1780

א טיכטיגער יונגערמאן,

וועלכער האט א לענגערע צייט געארבייט אין דער טעקסטיל-בראנזשע, זוכט בעשעפטיגונג ביי וואס עס זאל נישט זיין פאר א גאנץ קליינעם לוין. בעסטע רעפערענצען. אפערטען אין אדמינ. אונטער „L. 100“.

א לאנגיעהריגער מיליטער-בעאמטער

ערטיילט אייך עצות און אנווייזונגען פאר צוריקנעקומענע פון אויסלאנד וועלכע האבען צוליב וועלכע עס איז סיבות נישט דורכגעמאכט דאס מיליטער-דינסט. :–: ספעציאליסט אין שרייבען פון ביטעס פאר

איינציגע שפיידערס ב. מאן פיעטריקאווער 10

Ważne dla właścicieli domów!

Doświadczony i rutynowany prawnik obejmie administrację kilku nieruchumości wraz z prowadzeniem spraw komornianych ewentualnie przejmie dwa domy w dzierżawę. Oferty do admin. sub „P. 60“.

ס׳ווערט געזוכט א צימער

מיט בעקוועהמליכקייטען פאר אן עלטערע פערזאן

מיט פולער בעקעסטיגונג.

צו ערפאהרען אין אנאנסען-ביורא פוקס פיעטריקאווער 50. 1345

צו פערדינגען אלאקאל

אין צענטרום שטאדט, געאייגנעט אויף א געשעפט.

צו ערפאהרען אין אדמ. פון דער צייטונג.

ד״ר מעד. ש. גרינבלאט

אינערליכע קראנקהייטען

האט זיך איבערגעצויגען אויף לימאנאווסקיעגא 28 (עלעקסאנדער) טעל. 228-60. 2700

לעטשניצע

גערושער 17

נעהמט אן קראנקע אין אלע ספעציאליטעטן

פון 9 פריה ביז 7 א זייגער אוונט.

וויזיט 3 זל.

זיכערע הילף און א רפואה!

אהן אפעראציע, אהן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף ברוכען, פאר מענער, פרויען און קינדער, פערשידענע קאליקעס אין גוף, פאר הויקערס און פיס.

פערלאזט נישט די קראנקהייט, ווייל דער ווינקעל-ברוך ווערט גרוים און א מענשען-קאפ, און עס פאלט אריין אין דעם פיס אין דער קראנקער אין א גרויסער סכנה, דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטארבליך. ספעציעלע נאטעגע היל-באנדאזשען בעזייטיגען זיכער דעם שמערצען ברוך, אויף פאר הויקערס, לייזונגען ספעציעלע היל-גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרומטע פיס און פלאטפיס, ווי אויך קינסטליכע נאטענע פיס.

עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אווענט.

איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט

Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד״ר בארענטש, פראפ. ד״ר י. מארישלער, פראפ. דר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

איך דריק אויס מיין הארציגסטען דאנק דעם ה׳ ד״ר. י. ראפאפארט, האויפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 פאר זיין אויסקורירען מיך פון א ברוך-קראנקהייט דורך זיין גוטען באנדאזש.

(–) יאסעק זילבערשיין, לאדז. פראנציסקאנער 56.

פערקויפער אויף ראטעס!

א געזיכערטע עקזיסטענץ ביז 1000 זל. מאנאטליך. אינפארמאציעס ערטיילט:

Two Bankowe w Grodnie, Hoovera 9.

Dr. S. KANTOR

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען

וואוינט יעצט

Piotrkowska 90, tel. 129-45

נעהמט אן פון 8—2 נאכמ. און 4—9 אווענר.
זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ.

לעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאליסטן און דענטיסטישער קאבינעט

11 בושעושינער 11

טעלעפאן 137-63

עס נעמען אן דאקטוירים ספעציאליסטן שיפמאן, וואלינסקי, שמירגעלד, קערשנער, שמערלאווסקי, סלאבאדסקי, זאלצוואסער, איציקזאן, קראסאווסקי, יאסובזאן און דענטיסטין סטאראפאלסקא.

בעראטונג — פון 3 זל.

Poradnia WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטן

זאוואדזקא 1

גאר פאר ווענערישע הויט-קראנקהייט. און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוסען אויף סיפיליס און טריפער.

קווארץ-לאמפען, עלעקטרישער הייל-קאבינעט.

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונט. פון 11—4 נימט אן א פרוי-דאקטאר גור קינדער און פרויען, זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמ. בעזונדערע ווארטע צימער פאר פרויען.

וויזיט 3 זל.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

פאר׳ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו״ט—24 גר. אין דער זייט: שפאלטען 4
אין טעקסט—40 . . . . 60—
זאכ׳ן טעקסט—12 . . . . 18—
אויסער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגן—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט) שפאלטען קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

פאהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר׳ן אינהאלט און פאר׳ן פון די אנאנסן איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמינ. איז אפען בייטאג און פייגאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.